

ZNAMENJA FAŠISTIČNE NEVARNOSTI V QUEBECU

Nevaren in dalekosežni korak je podzvel premier Maurice Duplessis v provinci Quebec, da zadušiti demokracijo. Da terorizira in razbije unije, preganja voditelje tekstilnih delavcev. Madelein Parent in Azelus Beaucage; ta dva sta obsojena na dve leti zapora s prisilnem delom, ker sta se borila proti visokim cenam, za višje plače in demokracijo v tekstilnih tovarnah.

Da se uduši glas svobodnega tiska je Duplessis igral vlogo sodnika, porotnika in rablja ter zaklenil in prepovedal izhajanje časopisa "COMBAT", tudi radi tega, ker se je boril za pravice zatiranega naroda province Quebec ter za demokracijo in mir.

Da se pripravi nove izmišljene obdolžitve in provokacije proti delavskemu gibanju, si Duplessis, s pomočjo klečaplaznega velekapitalističnega časopisa, izmišlja najstrašnejše, lažnjive "zarote" in jih polaga pred vrata delavskega gibanja.

To so nevarna znamenja za vsako kanadsko delavsko organizacijo, za vsakega kanadčana, kateri čista pravico, svobodo in demokracijo. Duplessis-ova divjaška dveletna obsodba dveh unijskih organizatorjev, njegova prepoved izhajanja lista "COMBAT", njegove podžigalne provokacije proti Delavski Progressivni Partiji, so stvari, o katerih mora resno razmišljati vsak kanadjanec.

Skozi prošle zadnje dve leti, je Duplessis zamlin poskušal zlomiti duh in organizacijo vseh onih, ki se bore za življenjski obstoj delavcev in ljudstva. On je proglasil, kot nezakonito vsako odločno stavo kvebeških delavcev. Njegova policija je brutalno napadala stavkovne straže s plinskimi bombami in pendreki. Krute obsodbe zapora so bile izrečene nad stavkarji in unijskimi voditelji.

On je bombardiral in zaznamoval kot "Boljševiško zaroto", vsako strokovno unijsko borbo. Kam vodi logika tega se jasno vidi v tem ko je bilo nedavno naloženo \$50.000 kazni na voditelje unije

KANADSKA DEMOKRACIJA NA TEHTNICI

Toronto: — Odločba kanadske liberalne vlade, da predloži v odobrenje osnutek zakona proti Delavski Progressivni Partiji, ki ga je zasnoval Lacroix, bo gotovo v živo zadela vsakega demokratičnega Kanadijana. Potrjenje Lacroix zakonskega osnutka, bi spremenil Kanado v policijsko državo, svoboda misli bi enostavno ugasnila. Četudi je naperjen samo proti komunistom, bi vseeno dušil vse in vsako izražanje javne opozicije proti vojno-kriznemu programu vlezelnosti. Njegova tarča je, — demokracija.

Značilno je, da je Wilfred Lacroix, osnovelec tega osnutka, voditelj tajnega klero-fašističnega Reda Jacques Cartier v Quebecu. Znano je dejstvo da je Lacroix in njegovi proti-kanadski zarotniki dajal pomoč in upanje Hitlerju pred vojno in med vojno. Sedaj pa ta, z radovoljnim odobrenjem Kingove vlade Mr. Lacroix posluje kot agent Wall Street-nega protikomunističnega programa, — kontrole misli in militarizacije Severne in Južne Amerike.

Kar Kanada nujno rabi, ni zakon ključavnice (Padlock Law) ali prepoved delavskih partij, katere so v prvih vrstah v borbi za mir, napredek in kanadsko neodvisnost — ampak nujno rabi Zakon Pravice (Bill of Rights), ki bo zajamčil svobodo misli in politično opredeljenost vsem državljanom. Če je kdo, ki bi se ga moralo postaviti pod nadzorstvo, bi to morali biti dobičkarji, vojni hujšakci in fašisti, — ki so pravi sovražniki Kanade. Izvršni odbor Delavske Progressivne Partije apelira na celokupno delavsko gibanje in vse pravičnomisleče Kanadčane, da povedo njihovim zastopnikom v parlamentu (M.P.'s) z nedvomljivim glasom, naj glasujejo proti inkvizitorskemu osnutku zakona Mr. Lacroix-a, kateri ogroža vse delavske in vse demokratične svoboščine v Kanadi.

Katoliških Sindikatov v njegovem rojstnem mestu, Three Rivers. Njegova policija je terorizirala vsakega lastnika dvorane do mere, kjer je bila svoboda zbiranja zanižana Delavski Progressivni Partiji v Montrealu in mestu Quebec.

Bodite zagotovljeni, da bodo delavsko gibanje in vsi prijatelji pravice in miru podvojili svojo borbo za razkrinkanje in končni poraz Duplessis-a. Radi tega je tudi v vsaki drugi kanadski provinci in v Parlamentu sveta dolžnost vseh, kateri čislajo Kanado, da dvignejo svoj glas proti divjaškemu postopanju Duplessis-a in podvzamejo enotno akcijo z francosko Kanado, da se razgalji in porazi ta tiran, kateri je nameril svoj korak na pot k fašizmu.

Quebec potrebuje pravico in demokracijo, zaščito za svoje težko priborjene unijske pravice, s katerimi se morejo delavci braniti proti krutemu izkoriščanju od strani monopolnega trsta, v katerem imenu poskuša Duplessis zlomiti delavske strokovne unije.

Nadaljevat se mora boj za doseg enakosti plače za delavce v Quebecu! Vsaka kanadska unija mora zahtevati svobodo za Madelein Parent, Azelus Beaucage in Kent Rowley-a, odlične organizatorje tekstilnih delavcev! Roke proč od strokovnih unij in od njihovih voditeljev!

Svoboda tiska mora biti zaščiten! Vsak Kanadijan, kateri stoji za te ideale, mora zahtevati od Duplessis-a: "Umakni prepoved na COMBAT" povleči zloglasni zakon ključavnice (Padlock Law). Vsaka mogoča podpora se mora dati COMBAT-u, da bo nadaljeval svoje delo ter širil resnico v Quebecu, organiziral ljudstvo Quebec-a v odpor proti napadom Duplessis-a na življenjski obstoj delavstva, civilne svoboščine, demokracijo in mir teh ki se pote za vse te pravice!

V Quebec-u se združujejo; Delavska Progressivna Partija, mnogi CCF-ari, važne strokovne unije in mnogi drugi zagovorniki civilnih svobod, v enotni boji, da bodo močeno uspešno odbijati nove napade. Pierre Gelinax, urednik COMBAT-a, je izjavil, da bo njegov časopis navzlic Duplessis-ovi prepovedi nadalje izhajal.

Mi apeliramo na prijatelje civilnih svobod, na vse moške in ženske in splošno delavsko gibanje, da pišejo ali brzojavijo Premierju Duplessis, Quebec City, Quebec in njihovim članom parlamenta v Ottawa, za zahtevo, da se da:

Prostost Madeleinu Parent in Azelus Beaucage;

Povleče prepoved na COMBAT; povleče "Padlock Law" in da se zaščiti življenjski standard, demokracija in mir v Quebec-u.

Masaryk o dogodkih na čehoslovaškem

Praga, (REUT) — Čehoslovaški zunanji minister Jan Masaryk je pred časnikarji izjavil, da so se v Čehoslovaški završili velevažni dogodki v zadnjih par tednih brez pretiravanja krvi. Ko je govoril z predstavniki narodne brambre je dejal; "mi stopamo v novo razdobje naše zgodovine. Moje zaupanje in vera je bila očitna ob času teh veličastnih dogodkov. Ko se je položaj začel jasni mi ni bilo treba premišljevat, kje je moje mesto. Moje mesto je skupaj z ljudstvom, z Čehi in Slovaki, kateri ljubim.

"Ko slišim govoriti ljudi, ki so se začeli protiviti, me boli srce. Upiranje proti Hitlerju, — da, ampak upiranje proti lastni krvi in našim bratom ter naši lastni republiki — nikoli.

"Prepričan sem, da v svojem življenju ne bom videl nobene vojne več. Taka je moja želja in moje prepričanje."

Govorec o Nemčiji in o Sudetskem Nemcih je dejal: "Tam je 2,000,000 zagrizenih sovražnikov okrog naših mej. Nemčija je bila in nemška nadutost bo ostala naš sovražnik. . . Zveza s Sovjetsko zvezo" pa je v našo dobrobit in naše mesto je na njeni strani.

Čehoslovaška se je rešila spon ki so jo še težile

BELGRAJSKA "POLITIKA" O ČEHOSLOVAŠKEM USPEHU

Beograd, (Tanjug) — Belgrajska "Politika" od 27. februarja piše, da se je sledilo razvoj političnih dogodkov v Čehoslovaški z največjim zanimanjem v Jugoslaviji, ter da je zavladalo veselje, ker je ljudstvo te bratske slovanške republike razrešilo krizo, ki je bila provzročena vsled odstopa nekaterih ministrov, na najbolj primeren način. Vzrok, da je bila reorganizirana vlada Klement Gottwalda toplo pozdravljena po vsej Jugoslaviji je naslednji:

"Mi smo vezani s Čehoslovaško — piše "Politika" — kar je zelo pomenljivo dejstvo v srednji Evropi, po pogodbi prijateljstva in tesnega sodelovanja na političnem, gospodarskem in kulturnem polju. Nedavni razgovori zunanjih ministrov Čehoslovaške, Poljske in Jugoslavije v Pragi in njihova skupna deklaracija je še enkrat manifestirala, da imajo te države identične interese v mednarodnih odnosih in važno vlogo, radi ohranitve miru in demokracije.

"Njihovo sodelovanje je danes toliko bolj nujno, ker je mogoče samo potom enotnega nastopa njihovih demokratičnih sil uspešno zaustaviti razvratne aktivnosti mednarodne reakcije.

"Z ozirom na vse to, — nadaljuje "Politika" — hitra in popolna rešitev politične krize v Čehoslovaški ni samo rešitev in zmaga čehoslovaškega ljudstva, ki je samo upravičeno do odločbe v tej stvari, ampak je tudi dogodek mednarodne pomembnosti, je dogodek, ki je razveselil srca vseh prijateljev Čehoslovaške, miru in demokracije.

Po tem uspehu bo Čehoslovaško ljudstvo zmogočno obrniti vse sile za nadaljevanje že začeti velikih podvzetij v obnovi in napredku njihove

ve dežele in ob enem vršiti važno vlogo pri skupnih naporih za obnovo in napredek novih demokratičnih držav.

Zlobna škodoželjna radost s katero je mednarodna reakcija spremljala začetek krize v Pragi, in upanje katero je polagala v to krizi

se je spremenila v potrtost in strupenost se je pojavila v komentarjih od tedaj ko se je rešila ta kriza na demokratični način. To je pa najčistejši dokaz, da je česko in slovaško ljudstvo stopilo na pravo pot in da je reakcija doživela še eden strahoviti poraz.

zato se je spremenila v potrtost in strupenost se je pojavila v komentarjih od tedaj ko se je rešila ta kriza na demokratični način. To je pa najčistejši dokaz, da je česko in slovaško ljudstvo stopilo na pravo pot in da je reakcija doživela še eden strahoviti poraz.

zato se je spremenila v potrtost in strupenost se je pojavila v komentarjih od tedaj ko se je rešila ta kriza na demokratični način. To je pa najčistejši dokaz, da je česko in slovaško ljudstvo stopilo na pravo pot in da je reakcija doživela še eden strahoviti poraz.

zato se je spremenila v potrtost in strupenost se je pojavila v komentarjih od tedaj ko se je rešila ta kriza na demokratični način. To je pa najčistejši dokaz, da je česko in slovaško ljudstvo stopilo na pravo pot in da je reakcija doživela še eden strahoviti poraz.

zato se je spremenila v potrtost in strupenost se je pojavila v komentarjih od tedaj ko se je rešila ta kriza na demokratični način. To je pa najčistejši dokaz, da je česko in slovaško ljudstvo stopilo na pravo pot in da je reakcija doživela še eden strahoviti poraz.

zato se je spremenila v potrtost in strupenost se je pojavila v komentarjih od tedaj ko se je rešila ta kriza na demokratični način. To je pa najčistejši dokaz, da je česko in slovaško ljudstvo stopilo na pravo pot in da je reakcija doživela še eden strahoviti poraz.

zato se je spremenila v potrtost in strupenost se je pojavila v komentarjih od tedaj ko se je rešila ta kriza na demokratični način. To je pa najčistejši dokaz, da je česko in slovaško ljudstvo stopilo na pravo pot in da je reakcija doživela še eden strahoviti poraz.

zato se je spremenila v potrtost in strupenost se je pojavila v komentarjih od tedaj ko se je rešila ta kriza na demokratični način. To je pa najčistejši dokaz, da je česko in slovaško ljudstvo stopilo na pravo pot in da je reakcija doživela še eden strahoviti poraz.

zato se je spremenila v potrtost in strupenost se je pojavila v komentarjih od tedaj ko se je rešila ta kriza na demokratični način. To je pa najčistejši dokaz, da je česko in slovaško ljudstvo stopilo na pravo pot in da je reakcija doživela še eden strahoviti poraz.

zato se je spremenila v potrtost in strupenost se je pojavila v komentarjih od tedaj ko se je rešila ta kriza na demokratični način. To je pa najčistejši dokaz, da je česko in slovaško ljudstvo stopilo na pravo pot in da je reakcija doživela še eden strahoviti poraz.

zato se je spremenila v potrtost in strupenost se je pojavila v komentarjih od tedaj ko se je rešila ta kriza na demokratični način. To je pa najčistejši dokaz, da je česko in slovaško ljudstvo stopilo na pravo pot in da je reakcija doživela še eden strahoviti poraz.

zato se je spremenila v potrtost in strupenost se je pojavila v komentarjih od tedaj ko se je rešila ta kriza na demokratični način. To je pa najčistejši dokaz, da je česko in slovaško ljudstvo stopilo na pravo pot in da je reakcija doživela še eden strahoviti poraz.

zato se je spremenila v potrtost in strupenost se je pojavila v komentarjih od tedaj ko se je rešila ta kriza na demokratični način. To je pa najčistejši dokaz, da je česko in slovaško ljudstvo stopilo na pravo pot in da je reakcija doživela še eden strahoviti poraz.

zato se je spremenila v potrtost in strupenost se je pojavila v komentarjih od tedaj ko se je rešila ta kriza na demokratični način. To je pa najčistejši dokaz, da je česko in slovaško ljudstvo stopilo na pravo pot in da je reakcija doživela še eden strahoviti poraz.

NE BODO PRIPOZNALI NIKAKŠNIH SKLEPOV AMERIŠKIH MAGNATOV

"BORBA" O LONDONSKI KONFERENCI

Beograd, (Tanjug) — "Borba" od 2. marca piše, da so Jugoslavija, Poljska in Čehoslovaška obsojile vse samolastne akcije zapadnih in v prvi vrsti ameriških imperijalistov in a ne morejo pripoznati sklepov tripartitne konference v Londonu, vsled tega ker bo ta konferenca samo diktat neke skupine ameriških magnatov. (Konferenca se je končala 4. marca ali so vsi sklepi ostali tajni.)

Konferenca v Londonu je nadaljni korak proti razdelitvi Nemčije in v njej Združene države iščejo rešitev nemškega problema potom svojih imperijalističnih želj. Resnični motivi za razdelbo Nemčije in ustvarjenje zahodne Nemčije kot lutkarske države se ne morejo zakriti z ničemer, celo ne z baško "goreče" želje Wall Street-a za "obnovo" zahodne Nemčije, da se s tem pomaga "obnova" Evrope.

Take bajke so razkrinkane z položajem in vsemi Nemčiji. Državni department ZDA priznava, da se gospodarski položaj v zapadni Nemčiji slabša iz dneva v dan. To je posledica ameriškega stališča v Nemčiji in zatiranja mirmodobne industrije v zapadnih okupacijskih conah.

Tajinstvenost Londonske konference ne more zakriti nagibov ameriških namer, teptanja pravic zainteresiranih držav, da se rešijo na demokratičen način nemški problemi. Pripoznanje ameriških planov bi pomenilo, da bi vojna industrija in celokupna zmogljivost Rurske pokrajine postavila v nevarnost interese sosedov Nemčije. Ameriška rešitev o Nemčiji torej se ne more in ne sme sprejeti niti po zapadno-evropskih narodih.

Borba nadaljuje, — da je nastal nesporazum med ZDA, Vel. Britanijo in Francijo na Londonski konferenci, ker Britanski in Francoski

interesi niso istovetni z ameriškimi razširjevalnimi željami. Celo reakcionarni tisk v Franciji priznava to.

Bidault-ovo "podvzetje" o "odškodnini" za izgubljeni položaj v Nemčiji niso drugega kot privid, s katerim reakcionarni tisk polni svoje kolone v namenu, da vara javno mnenje.

Vprašanje se lahko postavi na temelju dosedanjih izkušenj, ako more Francija računati na večje pošiljke premoga iz Rurskih premogovnikov, potem ko bo organizirana zapadno-nemška država? Z priključenjem francoske cone v angleški in ameriški coni, bo Francija izgubila vso kontrolo v svoji coni ter bo prisiljena pozabiti na svojo vlogo in jo bo morala izročiti mogočnejšemu sopotniku — Ameriškim imperijalistom.

Na Londonski konferenci, kjer se more na vsakem koraku videti diktiranje ameriških imperijalistov, se ne govori ničesar o denazifikaciji ali demilitarizaciji, četudi je to zelo pereče vprašanje in eno glavnih zadev za jugoslovansko državo, kakor tudi za vse evropske narode. Nemški problem se more rešiti samo na eden način — namreč na podlagi strogega izpolnjevanja Potsdamskih odločb in na podlagi enoglasnih odločb, ki bodo sprejete po štirih okupacijskih velesilah.

Vsaka drugačna rešitev bi bila v nasprotju z interesi vseh evropskih narodov. Vsled tega odločbe Londonske konference, neglede, kako bodo te zamaskirane so v naprej propadle na obsodbo vseh evropskih narodov, ki ne morejo gledati brezbržno poskušnje, da se spremeni zapadna Nemčija v militarno in kolonialno bazo v svrhu doseženja agresivnih planov ameriških monopolistov.

Napredek Koroških Slovencev je edino v Jugoslaviji

SLOVENCİ ZAHTEVAJO PRIKLJUČENJE

Dunaj, (Tanjug) — Pokrajinski odbor Osvobodilne Fronte Koroške je naslovil na Zavezniški kontrolni Svet na Dunaju spomenico o preganjanju in zlobnemu postopanju proti Koroškim Slovincem. V spomenici je posebno naglašeno, da so sedanje oblasti prišle na vlado na temelju sporazuma z nacističnimi oblastniki, katerim so obljubili bili na eno stran, da bodo grobo postopali z Koroškimi Slovinci in na drugo stran, da bodo ščitili nacistične.

Izvajanje teh obvez se je do sedaj manifestiralo v sabotiranju denazifikacije in upravi, sodnijskega, gospodarskega in političnega aparata na Koroškem in v sovraženem zadržanju napram željam Koroških Slovencev, da dosežejo demokratske pravice in enakost.

Organizacije Koroških Slovencev, bivši partizani in anti-fašisti so izpostavljeni neprestanemu grobemu postopanju po Avstrijskih oblastih, ki so podprte po okupacijskih silah.

Spomenica izjavlja, ne samo da so Koroški Slovinci brez zastopstva bodisi v pokrajinski ali pa zvezni vladi, ampak so tudi ogroženi in strahovani po najdogovornejših oblasteh na Koroškem. Deželni glavar, Veden je sam izjavil v novembru lanskega leta; "da obžaluje, da Avstrija ni v sedanjem času zmogla obračunati z Osvobodilno Fronto Slovencev."

Spomenica dalje navaja številne persekucije in aretacije Koroških Slovencev in posebno povdarja zadevo tajnika pokrajinskega odbora Osvobodilne Fronte, Karla Prusnika, ki je bil obsojen radi njegovih antifašističnih aktivnosti.

Zveza Koroških Slovencev, katere se je ustanovila 1942. v boju za osvobodjenje, je predmet preganjanja po avstrijskih in okupacijskih oblasteh. Samo v okrožju Velikovec je bilo veliko število mladinskih shodov razganih in prepovedanih. Sekretar pokrajinskega odbora Zveze se je moral zagovarjati pred angleškim vojaškim sodiščem.

Samo v velikovškem okrožju je bilo aretiranih več kot sto mladincev in obsojenih od jeseni 1945. do 1947. Avstrijske oblasti zavzemajo posebno sovražno stališče napram mladini, ki je delala na mladinskih progi Samac-Sarajevo v Jugoslaviji.

Avstrijska policija je brutalno napadla mladinsko brigado "Franc Tausman Lenart", v Podrožici z puškinih kopiti in pendreki, ko se je vračala iz dela na mladinskih progi Samac-Sarajevo. Tajnik brigade je bil obsojen po britanskem vojaškem sodišču na šest mesecev zapora, ker je nosil slovensko zastavo.

Spomenica zaključuje; "Slovenska Koroška se bori proti tem zatiranjem, da doseže njene pravice in svobodo, za priključenje k Jugoslaviji, ker je iz preiskujenj v preteklosti spoznala, da je njen napredek zagotovljen samo v Jugoslaviji."

Bernard Shaw zavrnil potvarjalca

Liverpool, (CP) — George Bernard Shaw je ostro zavrnil potvarjalca S. Collins-a, kandidata za predsednika Sveta študentov Univerze v Saskatchewanu. Collins je dejal, da je Bernard Shaw znameniti pisatelj podprl njegovo trditev, da se vzame volilna pravica univerzitetnim študentkam, češ, da je v ta namen poslal njemu brzojav, ki naj bi se glasil: "Vi ne

Vojni zločinci na begu v Argentino

Rim: — Tanjug poroča, da je nekako 1.100 razseljenih oseb pripravljenih odpotovati s parnikom "Santa Cruz" iz Neapolja v Argentino. Približno polovica teh ljudi je jugoslovanska narodnosti in je med temi večje število jugoslovanskih vojni zločincev.

Svetovalec jugoslovanskega poslaštva je predložil glavnemu odelku italijanskega zunanega ministrstva dne 27. februarja zahtevo, da se skupina vojni zločincev, ki so pripravljene odpotovati v Argentino, takoj aretirajo.

Svetovalcu jugoslovanskega poslaštva se je obljubilo da bodo vojni zločinci aretirani. Med vojnimi zločinci katerih aretacija se je zahtevala se nahajajo Miodrag Mika Djordjevič, bivši pomočnik načelnika posebne policije v Belgradu za časa okupacije, kateri se sedaj skriva pod izmišljenim imenom Mirko Vojvodič; in Franc Sturm bivši domobranec, kateri je med drugim odgovoren za aretacijo in izročitev v nemške roke več zavezniških letalcev, ki so se bili prisiljeni spustiti na zemljo pri Logatcu 1944. leta.

Sturm je ranil enega teh letalcev tako, da so mu morali pozneje odrezati obe nogi v bolnici v Ljub-

Jugoslavija zahteva vojnega zločince

Ambasador Sava N. Kosanovič je dal v javnost besedilo note, ki jo je poslal Državnemu odelku ZDA, in se glasi:

"Ambasador Federativne Ljudske Republike Jugoslavije pošilja poklone cenjenemu tajniku Združenih držav in ima čast opozoriti na sledeče:

"Dne 24. februarja, 1948 je Associated Press prinesla vest iz Minhena, Bavarija o poroki konzula Združenih držav Sam Wood-a na kateri je bil prisoten kot gost Mr. Murray D. Van Wagner, direktor ameriškega urada vojaške vlade za Bavarijo. Napram vesti Associated Press je bil med drugimi gosti te poročne ceremonije prisoten tudi bivši regent Madžarske, Admiral Nikola Horthy.

"Ambasador Jugoslavije ima čast obrniti pozornost cenjenega tajnika ZDA na dejstvo, da je Admiral Horthy vojni zločinec, registriran pod št. 2779 po jugoslovanski komisiji za registriranje vojni zločincev in kot št. 6 na strani 26 po mednarodni komisiji za registriranje vojni zločincev v Londonu. Jugoslovanska vlada je zahtevala od ameriških oblasti v Wiesbadenu izročitev Admiral Horthy-a 6. marca 1946 in ponovila to zahtevo 24. avgusta 1946 brez uspeha.

"Prisotnost tega kriminalca, kateri je napovedal vojno proti Jugoslaviji in Združenim Državam Amerike, na poročni ceremoniji skupaj z visokimi ameriški uradniki, postavljaja neizročitev tega zločinceva v luč, ki mora provzročiti resno vznemirjenje pri jugoslovanski vladi.

"EDINOST"

Published weekly at

206 Adelaide St. W., Toronto, Ontario,

by Edinost Publishing proprietor

in Slovenian Language

Registered in the Registry Office for the City of Toronto

on the 25th day of June, 1942, as No. 47939 C. P.

EDINOST

Izhaja vsako sredo v slovenskem jeziku. Naslov lista:
206 Adelaide St. W. Toronto, Ontario.

Demokracija v zapadnem svetu

Mnogo je bilo že govorjenja o demokraciji v zapadnem svetu, kako se pa demokracija pojmuje, je pa seveda druga stvar. Tukaj v zapadnem svetu je pojm demokracije ta, da ima peščica veleindustrijalistov, katerim je na čelu Wall Street vso demokracijo pod svojim monopolom in jo potem dele še tu in tam kakemu klečepalcu, vojnim hujšakcem, ljudskim krvosomom itd.

V taki "demokraciji", se ni dovoljno oglašati ali boriti za mir, za boljše delavske pogoje, višji življenjski standard, in kaj še, da bi imelo delovno in demokratično ljudstvo zastopništvo, ali kakšno besedo v državni upravi naj bo katere koli zapadne države. Če se kdo na ta način oglasi se ga takoj proglasi za komunist in seveda komunist je zelo "nevaren" človek za njihovo demokracijo. Na višjih mestih se nikdo več ne spomni na nazi-fašizem proti kateremu smo se skupaj z komunisti in vsemi svobodoljubnimi narodi borili ter ga porazili.

Po delu vodstev zapadnih držav, pa ne zgleda, da smo se borili, proti nazi-fašizmu, ampak proti Sovjetski zvezi in komunistom. Tako vse v resnici kaže. Tukaj v Kanadi izgleda, da je zmagal fašizem in da se moramo sedaj fašizmu pokoravati. Ravno isto je v Združenih državah, kjer se vedno bolj in bolj zatira demokracija in upostavlja diktatura na delavca in demokratično prebivalstvo.

Poglejmo nekoliko teh diktatorskih postopkov, kateri delovnega in demokratičnega človeka fizično in duševno zaslužnjujejo in neizbežno pehajo še v večjo revščino kakor si jo more delovni človek predstavljati.

Taft-Hartleyjev zakon zahteva, da ne sme biti na unijskem vodstvu komunist. Torej če se vzame, da se za komunist razglasi kdorkoli se resnično bori za ljudske interese, potem tak človek ne sme biti na vodstvu unije, ker bi bilo nevarno da se delavske zahteve izpolnijo. Na vodstvu sme biti samo izbrani šarlatani, ki ima delavski boj samo na jeziku, z namenom zavajati delavske množice in jih nevtalirati, da se te množice ne bi udeležile resnične delavske borbe. S tem zakonom si je reakcija postavila jamstvo, da delavska borba za boljši življenjski standard ne bo imela tistega efekta, kot če bi se vodila pod resničnim vodstvom delavstva, katerega pa oni imenujejo — komunističnega.

Temu zakonu je sedaj podlegla tudi Kanada. Izgleda že, da je naša Kanada postala privešek Wall Street-a in Taft-Hartley-eva zakona. Kanada natančno posnema Združene države glede protidelavskih zakonov in protidelavskega postopanja napram delavskim voditeljem.

Začelo se je v Quebec provinci. Tam je premier Duplessis znova upustil takozvani "Padlock Law", to je zakon ključavnice, s katerim so se pred vojno zapirale delavske dvorane, prepovedalo zbiranje v večjih skupinah na zborovanjih, ko je šlo nazi-fašizmu žito v klasje. S porazom fašizma je za nekaj časa utihnil ta zakon, a ob sedanjem vojnem hujšanju se je zopet oživel in je sedaj tukaj, da se delavstvo zopet bori proti njemu, ter še enkrat polaga svoje žrtve za poraz tega strupenega, zloglasnega zakona. Po tem zakonu je bilo prepovedano izhajanje listu "Combat", ki je delavski list kanadskih francozov.

V Kanadi se ne more pričakovati, da bi bila provinca Quebec osamljena, ker imamo v provinci Ontario enakega premierja Mr. G. Drew-a. O njemu bom pozneje spregovorili nekoliko besed, ker se njegovo protidemokratsko delo tiče posebno nas Kanadskih Južnih Slovanov. Predno pa gremo na to, naj bo še tukaj povedano, da je neki Wilfred Lacroix osnoval neki zakon po katerem bi se naj spremenilo vso Kanado v policijsko državo, ako bo ta njegov osnutek sprejet. Po tem zakonu se bo prepovedalo vse delavsko gibanje, in vse demokratične svobodščine v Kanadi. Znano je tudi, da je osnovelec omenjenega zakona pred vojno pripadal organizaciji Jacques Cartier-a v Quebec-u. Ta organizacija je pred vojno sledila poslednji mig Hitlerja in Musolinija, zato ni čudno, da more iz takega vira prihajati le ono kar je v škodo in propast delavskemu, demokratičnemu in miroljubnemu ljudstvu.

Torej to in še mnogo drugega je vse skupaj protidelavski koncert, kateremu se je pridružil vse kar sovraži svobodo, demokracijo in mir, ker pa sovražijo vse to sovražijo tudi vse kar spominja na skupni boj in vojno proti nazi-fašizmu. To se je posebno v svetli luči pokazalo, ko so Ontarijske oblasti zaplenile jugoslovanske filme, kateri so dokumenti te skupne borbe.

Z zaplenitvijo teh filmov ni kršena samo svoboda mišljenja izražanja spoznavanje kulture, dela obnove, ampak je tudi izražena mržnja do junaškega naroda, ki je dal v borbi proti nazi-fašizmu 1.700.000 človeških življenj za ohranitev svobode tudi v Kanadi.

Zaplenjeni filmi niso protikanadski propagandni v najmanjšem smislu besede. So filmi, ki prikazujejo obnovo porušeni krajev Jugoslavije, ki so bili porušeni po nazi-fašizmu. Da se zakrije zločin fašizma, teh filmov narod ne sme videti. V teh filmih se vidi dokumentarna obseba izdajalca Draže Mihajloviča. Da se ne vidi resnica v slikah, je ta film zaplenjen. Da se ne vidi resnica, kako velikansko krivico so storili Slovencem v Juljski Krajini, se mora zakriti in prepovedati film, ki kaže veličastne demonstracije ljudstva za priključenje Juljske Krajine k Jugoslaviji. Borbo proti nazi fašizmu se pozablja in ščiti ter umiva nagnusni fašizem. Dokazov zato je vedno več. Taka je "demokracija" v zapadnem svetu.

Vsled zaplembe filmov je ranjen čut vsakega pošte nega kanadskega Jugoslavana in Jugoslavanke in se odločno protestira proti zaplenbi ter, zahteva, da se filmi vrnejo in dovoli prikazovanje.

PRI GOZDNIH DELAVCIH V KNEŽAKU NA PRIMORSKEM

PISMO IZ SLOVENIJE

Kneža je vas z bogato zgodovino. Ime je dobila po feudalcih, po knezih, ki so živeli od časa do časa tudi v hiši sredi vasi, katere ostankom se danes pravijo "na dvorcu". Železniška postaja za okoli Kneže je Podmelec. Melec pravijo v Baški grapi tekočemu pesku. Kraj je dobil ime po pesku Bače. V Kneži je bilo pred nekoletno dvesto leti središče tolminskega pusta, ki ga je vodil Stefan Golja. Zgodbe o tem pustu gredo iz roda v rod in Goljeva hiša stoji na sivi skali koncem vasi v vsej svoji prvotnosti. Tudi Stefana Golje sin, ki je bil župnik in puntar med puntarji, se je rodil v tej hiši, ki zidana iz domačega kamna kljubuje stoletjem. Do današnjih dni se je ohranil v Kneži tudi Goljev rod.

V Kneži je končna postaja znamenite gozdne žičnice. Tu izstopajo, žagajo in sortirajo ter razpošiljajo les, ki pripotuje po žičnici. Glavna postaja žičnice, ki ji pravijo Prode, je 10 kilometrov oddaljena od Kneže. Žična pot je razpeta nad prepadi in strugo Kneže, nad gozdovi in med njimi ter, nad ozko stezo, ki je razne žičnice edina vez prebivalcev oddaljenih hribovskih vasi z ostalim svetom. Samo to pot imajo, ki so jo pred več desetletji vsekali v skale njihovi predniki, ki so v borbi z divjo naravo osvojili tudi ta gorski svet, ga oplojili z znojem in ga prislili k skromni rodovitnosti.

Ljudje so se v Kneži grapi naselili na vzhodnih in hribovskih strmin. Grapa sama je tako ozka, posebno soteska Ljute, da se voda Kneže nima dovolj prostora in se udarja joča med kamenje spreminja v oblak belih pen. Pot je speljana ponekod ob hudourniku, večji del pa visoko v skalah nad soteskami in prepadi. Široka je dovolj samo za enega človeka in na najslabših mestih primitivno zavarovana z drevesnimi debli. Pot je prehodna podnevi, ponoči je nevarno celo za domačino. Žičnica, po kateri od jutra do večera drsijo tovori lesa, je speljana včasih nad stezo, včasih globoko pod njo.

Pot v Knežak, kakor pravijo obširnemu državnemu gozdu, je zanimiva in lepo doživljati. Oči, ki se ob pogledu v globino pod stezo nehotе včasih pripro, se že trenutek nato opajajo z divjo lepoto pokrajine. Šumenje par metrov visokega slapa Supada odmeva med skalami ter se meša s klokotanjem Lipičke, ki pridere po strmi poti iz planine Lom in se izliva v Knežo. Nad stezo so z gozdovi pokriti vrhovi planin na eni strani, na drugi pa so kakor oaze zeleni planinski travniki s seniki, pašniki, ogori skromnih njiv in domovi, kjer imajo po šaljivem pripovedovanju Franca Hvala, ki tudi sam domuje tako, "še petelina privezanega", ker bi jim sicer zdrknil v globačo. Franca Hvala sem na svojo srečo "ujela" v Kneži, ko se je s košem na ramah odpravil iz zadrzne trgovine in sem se mu vrnila za sopotnico. Težko bi našla brez spremeljevalca na dolgi poti po nepoznatih in krajih in v takem okolju svoj cilj: gozdne delavce v Knežaku in nakladalno postajo Prode. "Samo rodimo se pri nas brez koša na rami", mi je pravil Franc. "Umirajo pa nekateri pod njim. V koših znosimo domov pridelke z naših njiv, v košu prinese vse, kar potrebujemo industrijskih stvari in blaga, ki ga ne moremo pridelati doma. Žičnica je samo za prevoz lesa. Če bi jo hoteli usposobiti za prevoz ljudi in za dovoz težjih vsakdanjih stvari, bi morali zgraditi novo. Takrat ko so jo gradili, je bil lastnik gozdnog nek goriški grof, ki pač ni mislil na nas."

Do večera sva prispela s spremeljevalcem v Kneže Ravne, kjer se je odepila njegova pot v drugo smer kakor moja. V prvi hiši po hribov razmetane vasi sem iskala prenočišča. Večer je kakor gosta megla padal na pokrajino. Prijetno me je presenetila gostoljubnost in prijaznost Kogojeve hiše. Prvikrat v življenju sem stopila čez njihov prag, pa sem se morala kmalu počutiti kakor doma. Zjutraj sem odhajala iz hiše skupaj z gozdarjem, ki je prišel po mleko. Na poti se nama je pridružil pastir, petnajstletni korenjak s planinkami za klobukom. Nabral jih je med skalovjem kake dve uri hoda oddaljene Grabice, koder je šla bivša jugoslovansko-italijanska meja. Na poseki pod stezo so se pasle krave, cingljanje njihovih zvoncev se je odvijalo ob skalah, po katerih so plezale kože in iskale najboljše trav. Gozdna tla so bila kakor posuta s planinskih rožami, s plavimi čevljički, s ciklami in svetlomodrimi zvočnicami. Botanik bi našel v Knežaku mnogo zanimivega.

Kneško žičnico je dal zgraditi nekako leta 1933 zaradi nujnega redčenja gozdnog takratni lastnik, goriški grof. Kneža, ki je prenaslala na svojih peneh se valovih les dotle, je naredila skoraj toliko škode kakor koristi. Za industrijo po vodi speljani les ni bil sposoben, kvečemu se ga je moglo prodati za drva. Redčenje, ki se je bilo med vojno spremenilo v pravo pustošenje, pa je dajalo ogromne količine tudi za industrijsko predelavo primernege lesa. Breznačrtno uničevanje gozdnog bogatstva, ki je leta 1942 doseglo višek, so leta 1943 preprečili partizani. Z ukrepi, posebno pa s onesposobljenjem žičnice so onemogočili vsak izvoz lesa. Delavci, ki so bili skoraj sami Italijani, so ob prihodu partizanov pobegnili domov. Tako je ljudska oblast, ki je po osvoboditvi prevzela upravo Knežaka, našla tu precej posekane in še stoječega lesa, ki bo brez škode za gozd koristil med vojno prizadetemu primorskemu gospodarstvu. Delavci iz Tribuše, ki so žičnico gradili, so to edino izvozno sredstvo kmalu tudi obnovili. Iz primorskih vasi, posebno iz Tribuše, Nemskega Ruta ter iz vasi v Kneški grapi, so prišli gozdni delavci, ki so že prvo leto po osvoboditvi pričeli čistiti in redčiti gozd po načrtu.

Skipranje žice pod tovorom lesa, ki je postalo še glasnejše kakor med potjo, nam je oznanilo glavno postajo Prode. Kmalu smo bili tam. V Prode se stekajo vse stranske proge žičnice, ki so razpete v predele, kjer je v teku sečnja. Glavna proga je stalna, vse stranske pa so prenosljive in jih delavci postavljajo tam, kjer je ravno potrebno. Tudi vse stranske proge so dolge po par kilometrov. Na glavni postaji delavci, ki imajo stalno opravilo s žičnico, preusmerjajo tovor s stranskih prog na glavno žico, po kateri potuje v Knežo.

Ko žičnica dela, se vrta na glavni postaji tudi trikotnik z zvezdo na vrhu, na katerega so delavci z velikimi črkami napisali "tekmu-jemo", ga postavili na naprave, da bi jih s tega vidnega mesta brez prestanka spominjali njihovih načrtov in obljub, s katerimi so se zavezali kot sindikalna podjetnica, da se bodo pošteno borili za letniški plan. Dolej so tekmovali pri spravljaju nove žice iz Kneže, ki je zaradi slabe proge navzgor ne morejo pripeljati po žičnici. Po 200 kg so jo nesli naenkrat, s 60 kilogrami so bili obteženi vsak. Za prostovoljno delo v tekmovalstvu so si izbrali podiranje in prenašanje stanovanjskih barak ter spravljaje drv do stranskih postaj. Tekmovali so tudi za izboljšanje prevoza. Letos še niso imeli pri žičnici nobene večje okvare, vse manjše pa so sproti popravili. Kljub temu, da je na celotnem delovnem področju komaj pet kvalificiranih delavcev, vsi ostali pa so priučen, so dosegli za več kubikov večji dnevni prevoz, kakor je bil pred vojno. Hkrati potuje po žici v Knežo po 32 vozikov lesa. Hitrost prevoza je odvisna pred vsem od pazljivosti in rednega spuščanja vozikov, za kar vsi delavci zaslužijo pohvalo.

V Knežaku je precej gozdnih delavcev, a za izpolnitev plana še vedno premalo. Iščajo še novih, pa jih je razmeroma težko dobiti, ker je med mladino industrializacija Jugoslavije vzbudila mnogo zanimanja za tovarne. Drugi pa, ki bi jim bil zaslužek v gozdu najbolj primeren, si niso še na jasnem o življenju gozdnih delavcev. Ne poznajo še tovarištv, ki tu združuje ljudi v eno samo družino in ne prijetnosti dela, niti za dober zaslužek ne vedo. Vsekakor bo potrebno prebivalce tolminskih in cerkljanskih hribov, ki si želijo zaslužka blizu doma, pritegniti h gozdnemu delu v Knežaku in drugod.

Vsi gozdni delavci stanujejo v lesenih kočah, ki so jih zgradili sami. Drvarji svoje kočice prenaslajo in prestavljajo po potrebi sečnje, one na glavni postaji pa so stalne. Tu poleg glavne barake

gradijo ta mesec tudi kovačnico, kjer bo mojster Podgornik, ki se je doslej stiskal v niski lopi, lažje opravljal svoje delo. Vse kočice so zgradili po osvoboditvi, stare so fašisti med vojno požgali, Drvarji, ki se privadijo gozdu, si navadno ne želijo drugim. Vse teden delajo, ob sobotah pa kljub dolgi poti gredo na svoje domove in se v ponedeljek pomirjeni vrnejo zopet na delo. Hrano si kuhajo poleti na prostem, pozimi pa v koči, kamor k pogradom priroma v pozni jeseni tudi miza s klopjo, ki je poleti pred kočjo. Tomaž Lipušček iz Tribuše ki poleg drvarskih del opravlja tudi kuharska posla največkrat postreže svojim tovarišem s polento. Najmanj dela je z njo. Vendar pravijo delavci, da bi bili s hrano kar zadovoljni, če bi na mesto masti, ki je na karte za težke delavce dobijo sicer dovolj, dobivali raje suho slanino. Bila bi za njihovo gospodinjstvo najbolj prikladna.

Od vseh drvarskih koč se odlikuje po prijetni zunanosti in notranjosti kočja Stefana Jana in treh njegovih tovarišev. "Veš, ko sem jo gradil, sem mislil na svojo ženo. Morda pride pogledat kdaj moje delo in bo vesela, ko bo videla, kako prijetno smo si uredili", mi je pravil. Tudi Franc Kemperle iz Nemskega Ruta, ki je bil 16 let v Franciji, ker doma ni dobil dela, želi privedi v Knežak svojo ženo, da bo videla, kako se tudi gozdni delavci borijo za boljše življenje svoje domovine.

V globeli pod glavno postajo žičnice odmeva skipranje žice, ki se napenja pod bremenom lesa. Iz predelov, ki ovirajo razgled na Pasjo polico, planino Kuk in na Črno prst, se slišijo udarci sekir in padanje drevev. V skalah se odbija klicanje delavcev, ki gradijo nove proge stranskih žičnic. Pod postajo šumi studenec, kamor hodijo po vodo. Par metrov od žičnice pa so okrašeni grobovi padlih partizanov. Nemci so jih bili priselili v drvarski koč in so jih vse pobili. Na te grobove prihajajo ob nedeljah dekleta tudi po uro daleč in jih "postimajo". Planinski rože krasijo grobove Primorcev, ki so v planinah padli za svojo zemljo. Blizina padlih partizanov vzpodbuja gozdne delavce v gozdnih Knežaku pri njihovem delu.

4. januarja smo objavili opozorilo odbora Mohorjeve družbe v Celju vsem mohorjanom na Koroškem. To opozorilo je predvsem podčrtalo razbijaško vlogo prelata Podgorca na Slovenskem Koroškem, vlogu, v katero so ga postavili avstrijski reakcionarji, da bi minimalno enotnost borbenega slovenskega ljudstva na Koroškem. Ni odveč, če nekoliko natančneje pogledamo na škodljivo in izdajalsko delo nekaterih ljudi s prelatom Podgorem na čelu, katerih prvi cilj je, da bi slovenskemu ljudstvu onemogočili osvoboditev. Za prelato Podgorem stojijo agenti, plačani za delo med koroškimi Slovenci in ki bi radi zasidrali na Slovenskem Koroškem imperialistično agenturo z belogardističnimi begunci okrog "Koroške kronike".

Prelat Podgorc z ustanovitvijo Mohorjeve družbe v Celovcu ni napravil prvega poskusa za razbijanje slovenske enotnosti. On je duhovni oče reakcionarne koroške "tiskovne zadrage", on je hotel postati "komisar" Slovenske zadrage zveze — prav po načrtu koroških šovinistov, ki so hoteli preprečiti obnovo slovenskega združenstva. Na pobudo sovražnikov slovenskega naroda si je Podgorc sedaj izbral novo obliko rušenja narodne enotnosti. To pot si je izbral cerkveno bratovščino — Mohorjevo družbo. Ni mu mar, da pljuje na "zgodovinsko" delo Mohorjeve družbe, ki je kot knjižna ustanova vedno ohranjala svoj prvotni vse-slovenski značaj ter je združevala vse slovensko ljudstvo ne glede na politično prepričanje. Po zamisli svojega velikega ustanovitelja Einspielerja je poznala samo delo v korist skupnosti in za blagor slovenskega naroda. Prelat Podgorc pa je brez sramu prodal Mohorjevo družbo sovražnikom slovenskega naroda, o čemer najbolj zgovorno priča nenadni odlok koroškega deželne glavarja, s katerim so tri dni po odhodu delegacije celjske Mohorjeve družbe legalizirali disidentsko celovsko "Mohorjevo družbo". Kdo je šel za botra

FAŠISTIČNA PORTUGALSKA Moskva, (Tass) — Obstož Salazarjevega fašističnega režima — po uničenju glavnih sil fašizma v Evropi — je mogel zaradi tega, ker podpirata Velika Britanija in ZDA s svojo povojno politiko reakcionarne sile protidemokratskih režimov. Fašistična Portugalska igra važno vlogo v gospodarsko-imperialističnih načrtih Velike Britanije in njenih političnih pustolovčinah.

Domovina ni več mačeha

Pred vojno mi je neki tuji sportnik, ki se je mudil v Jugoslaviji, dejal, da ne pozna države, kjer bi življenje teklo počasneje, kot v Jugoslaviji. Ljudje so se mu zdeli komadni, v gibih leni, tehnike pri nas ni opazil toliko, kot v drugih državah. Zato si je ustvaril o naši domovini takšno sliko. Priznal pa je, da se glede prirodnih krasot v Jugoslavijo nobena druga država ne more kosati in primerjati.

Večkrat sem se spomnil na besede tega tučca in na njegovo površno oceno naše domovine. Tedaj pred vojno je pač po naših krajih videl brezposelne, sestradane delavce, ki so čakali na trgih in kolodvorih, da bi se jim ponudila kakšna prilika za priložnostni zaslužek. Videl je, kako so si izčrpani delavci svoje reumatične ude gredli na soncu in kako so v svoja tuberkulozna pljuča vdihavali zrak, kako so se leno in počasi izražali, da ne bi z gibanjem prehitro izčrpali svojih maloštevilnih vitaminov. Toda ta tujec, ki je bil sportnik, ne pa gospodarsko razgledan človek, ni pomislil v čem je vzrok, da se mu je življenje pri nas zdelo počasno.

Vzrok je bil v tem, da je bil v naši prejšnji državi kapitalizem napram proletarijatu okrutnejši kot kjerkoli, da je bilo dovoljeno izkoriščanje človeka po človeku, da je bilo maloštevilnim domačim in tujim kapitalistom po ustavi omogočeno uživati sadove dela množice brezpravnih delavcev, kovati iz tega korist in ustvarjati si ugodje. Delovni napor velike večine delovnih ljudi je uživalo malo število parasitov. Vedno bolj se jim je večal kapital in vedno večja je postajala njihova želja po kupčiji bogastva, vedno bolj neusmiljeno so izkoriščali delovno silo in vedno več naporov so zahtevali od svojih zaposlenih delavcev. Ker pa se v kapitalističnem gospodarskem sistemu dogajajo pogosto krize, zgube v takih primerih tisoči in tisoči delavcev svoje službe, vrženi so iz produkcije in v svoji brezposelnosti večajo število onih bednih, neodpornih in razredno nezavednih delavcev, ki nudijo svoje delovne sile za vsako ceno naprodaj, ki se prav nič ne pogajajo, temveč pristajajo na najhujše delovne pogoje. V prejšnji Jugoslaviji so bile gospodarske krize pogoste.

V narodno-osvobodilni borbi pa je jugoslovansko delovno ljudstvo izgnalo okupatorje in obenem odpravilo kapitalistični gospodarski sistem, ustvarilo nov in pravičnejši družbeni red, ki ne dovoljuje brezmejne izkoriščanja nekate-

te družbi, ki jo je angleška "Koroška kronika" pozdravila z velikansko reklamo, naj pove naslednje, kar posnemamo iz "Slovenskega Vestnika" z dne 9. januarja:

"Da bi uredila medsebojne odnose in vsem svojim starim udom in neštetim novim prijateljem na Koroškem ponovno pripomogla do vsakoletnih mohorjevih knjižnih darov, je Mohorjeva družba iz Celja poslala na Koroško posebno delegacijo, ki je dne 29. novembra 1947 prispela v Celovec. Delegacija so sestavljali profesor dr. Franc Kotnik, profesor bogoslovne fakultete dr. Trstenjak in član odbora Beno Kotnik. Oglasili so se pri msgr. Podgorec. V interesu sodelovanja in v smislu značaja Mohorjeve družbe kot vsenarodne ustanove je bil prisoten tudi zastopnik POOF-a za Slovensko Koroško. Že takoj ob pozdravu je prelato Podgorc nevljudno napadel zastopnike, še prav posebno pa se je protivil navzočnosti zastopnika POOF-a čes: Ne priznam nikakršnega POOF-a. . . Ne maram nobenih priči, ki bi razglašale moje izjave." Svojo vlogo čepitve koroških Slovencev od matičnega naroda pa je še prav posebno potrdil na vprašanje dr. Kotnika "Ali bomo medsebojno sodelovali, ali pa hočete biti popolnoma ločeni od celjske družbe?" z odgovorom, pri katerem je zlorabil celo ime odličnega borca za zedinjeno Slovenijo, Andreja Einspielerja: "Mi bomo šli svojo pot. Mi moramo nadaljevati delo Einspielerja, širiti nabozne knjige, vzgajati novo inteligenco in naraščati, bodoče predstavnike, ki bodo ustvarjali mejo in obrambo proti vašemu komunizmu." Svoje renegatsko avstro-imperialistično stališče, ki ga je branil že leta 1920, pa je podkrepil še z izjavo: "Mi smo bili vedno za vero, dom, cesarja." V nadaljnjem razgovoru je ponavljal svoje napade na novo Jugoslavijo, na celjsko Mohorjevo družbo, navzoče delegate je imenoval zločince itd. Odločno se je zavzel za jugoslovanske vojne zločince in bivše Hitlerjeve

hlapce, ko je izjavil: "Blage katoličane kakor Basaja in Puša dajete zapreti". (Oba so zaprli na zahtevo Jugoslavije britanske oblasti). Nadalje je prelato Podgorc v svojih klevetah proti novi Jugoslaviji trdil tudi, da je celjska Mohorjeva družba "pod pestjo". Šele na odločni odgovor duhovnika, profesorja bogoslovja dr. Trstenjaka: "Pod kakšno pestjo pa ste vi, saj že 25 let niste izdali nobene knjige, pri nas jih pa redno tiskamo vsako leto in izdajamo na stotine knjig!" je prelato Podgorc utihnil in ni vedel odgovora. Prelat Podgorc ni bil dovzeten za noben predlog in nikakor ni hotel razumeti, da je bila mohorjeva imovina v Celovcu v desetletjih prigranara žulji vsega slovenskega ljudstva. Le tako je tudi razumljivo, zakaj Slovenska prosvetna zveza od celovške Mohorjeve družbe še danes ni dobila odgovora na predlog, da bi se stavila Mohorjeva hiša na razpolago za slovensko gimnazijo. Da je v hiši nemški invalidski urad in kup tučev, medtem ko slovenske organizacije iščejo svoje prostore po Celovcu, prelata Podgorca ne briga, ker to ni v interesu njegovih naredbodajalcev. Iz tega vidimo, kakaj razgovori celjskih delegatov s prelatom Podgorem niso mogli roditi nobenih uspehov.

Začasna pravila celovške "Mohorjeve družbe" predvidevajo, da spada vsa Mohorjeva imovina v Celovcu izključno pod oblast celovškega škofa. Iz zgodovine poznamo "nepristranost in ljubezen" celovškega ordinariata do koroških Slovencev. To "ljubezen" je obču-ti na lastni koži tudi ustanovitelj Mohorjeve družbe veliki Andrej Einspieler, kakor tudi njegov predhodnik in vneti sodelavec Matija Majar Ziljski, ki je bil med prvimi mučeniški slovenske narodne zavesti na Koroškem, tako da je zaradi stalnega premeščanja smel o sebi pisati, da ga ordinariat prestavlja tako naglo, da ni skoro sapa in denarja primanjkuje. Sedaj sem zopet na poti. Na dveh in treh krajih imam svoje orodje, bukke, (Dolge na 4 str.)

Reakcionarna špekulacija celovške "Mohorjeve družbe"

POROČA: "SLOVENSKI POROČEVALEC"

tej družbi, ki jo je angleška "Koroška kronika" pozdravila z velikansko reklamo, naj pove naslednje, kar posnemamo iz "Slovenskega Vestnika" z dne 9. januarja:

4. januarja smo objavili opozorilo odbora Mohorjeve družbe v Celju vsem mohorjanom na Koroškem. To opozorilo je predvsem podčrtalo razbijaško vlogo prelata Podgorca na Slovenskem Koroškem, vlogu, v katero so ga postavili avstrijski reakcionarji, da bi minimalno enotnost borbenega slovenskega ljudstva na Koroškem. Ni odveč, če nekoliko natančneje pogledamo na škodljivo in izdajalsko delo nekaterih ljudi s prelatom Podgorem na čelu, katerih prvi cilj je, da bi slovenskemu ljudstvu onemogočili osvoboditev. Za prelato Podgorem stojijo agenti, plačani za delo med koroškimi Slovenci in ki bi radi zasidrali na Slovenskem Koroškem imperialistično agenturo z belogardističnimi begunci okrog "Koroške kronike".

Prelat Podgorc z ustanovitvijo Mohorjeve družbe v Celovcu ni napravil prvega poskusa za razbijanje slovenske enotnosti. On je duhovni oče reakcionarne koroške "tiskovne zadrage", on je hotel postati "komisar" Slovenske zadrage zveze — prav po načrtu koroških šovinistov, ki so hoteli preprečiti obnovo slovenskega združenstva. Na pobudo sovražnikov slovenskega naroda si je Podgorc sedaj izbral novo obliko rušenja narodne enotnosti. To pot si je izbral cerkveno bratovščino — Mohorjevo družbo. Ni mu mar, da pljuje na "zgodovinsko" delo Mohorjeve družbe, ki je kot knjižna ustanova vedno ohranjala svoj prvotni vse-slovenski značaj ter je združevala vse slovensko ljudstvo ne glede na politično prepričanje. Po zamisli svojega velikega ustanovitelja Einspielerja je poznala samo delo v korist skupnosti in za blagor slovenskega naroda. Prelat Podgorc pa je brez sramu prodal Mohorjevo družbo sovražnikom slovenskega naroda, o čemer najbolj zgovorno priča nenadni odlok koroškega deželne glavarja, s katerim so tri dni po odhodu delegacije celjske Mohorjeve družbe legalizirali disidentsko celovsko "Mohorjevo družbo". Kdo je šel za botra

Zavijanje reakcije

Toronto. — V zadnjih par tednih je v tujakih časopisih silno narasla ogorčenost, katere vzrok je nanovo ustanovljena demokratska vlada Čehoslovaške države. Nekateri časopisi kar naravnost pozivljajo na vojno proti Sovjetski Rusiji in njim naklonjenim državam, kjer se z hitro naglico gradijo nove države. Višek vsega pa je naredil tudi pogovor o prijateljski zvezi med Finsko in Rusijo ki je bilo predloženo Finski vladi v odobritev.

Reakcionarni časopisi so polni propagande in klevet, Rusija to, Rusija ono itd. itd. Niti enega parlamentarnega ali pa tudi privatnega sestanka, ki ga održavajo vsakovrstni reakcionarni in verski klubi, ne obstoji, kjer bi se ne spotalni ob Sovjetsko Rusijo, ali velikanske nevarnosti ki njim preti od strani komunizma. Beseda komunizem je v nazadnjaškem časopisu prišla tako daleč in na tolikih mestih, da zakriva vse ostale novice. Zelo priljubljena mora biti beseda "komunizem" pri reakcijah, kajti v katero vrstico pogledaš že vidiš lezti komunista iz nje ki je naslikan z besedami tako, da ga lahko otiplješ okoli sebe kjer hočeš in na vsakem mestu. Tudi v najmanjši cerkvi se ga lahko dobi kadar hoče. Oj, joj, in spet komunizem!

Tako kričijo tisti, ki imajo toliko sreče, da lahko sedijo na mestnih stolčkih, za katere se gotovo borijo, ako v slučaju pride tudi delavec do besede. Kar neprenehoma udrihajo po delavskih voditeljih, tistih, ki imajo še pošten namen in ki v resnici pomagajo, da se sliči tudi beseda delavca. S takimi voditelji je potrebno obračunati. Ven z njimi in postaviti na njihova mesta poštene petolizce, s katerimi bomo lahko obržali delavca še v nadaljnjem medsebojnem svaštvo. Tako se sliči in vidi pisanje reakcionarnega tiska.

Težak je bil udarec za reakcijo zapadnih držav, ki mu ga je zadal Čehoslovaški narod v zadnjih dneh, ki je odgovoril imperijalizmu samo tisto kar je resnica. Nam je vsem dobro znano, kako se je povzdigovalo Čehoslovaško ljudstvo v zadnjih nekaj letih. Priznavalo se je kar je tudi resnica, da je ena najbolj modernih držav v vzhodni civilizaciji in tako rekoč najbolj demokratska država. Tudi to se je izkazalo za resnico. Edino demokracija, ki jo je imela reakcija v vidu, je povsem druga kakor pa jo je gojil narod Čehoslovaške. Ta zapadni blok je imel veliko upanja, da obrždi pod svojim okriljem seveda najbolj moderno državo, ki se vsaj deloma lahko meri zapadni civilizaciji. No, zgodilo se je drugače. Reakcija je dobro izučena v

računstvu ki ga je navajena že od nekdaj postavljati pred zaslužene narode. Ali časi se spreminjajo in tako so se začeli tudi nekdanji računski križati, kajti vsake stvari je enkrat konec in tako se je tudi začel konec teh navadnih kapitalističnih računov. Ljudstvo sveta je začelo spoznavati, da kapitalizem pozna samo dvoje; samega sebe in suženjstvo. Vse ostalo za njega nima nobenega pomena. In vsled tega je tudi Čehoslovaško ljudstvo izreklo svojo besedo s tem, da se je odločilo na pohod z ostalimi Slovanskimi deželami v srečno bodočnost.

Tudi tukaj v obljubljenih deželah se križajo računi reakcije. Tudi tukaj je potrebno ukreniti nekaj posebnega, da se ustavi naraščajoče zahteve delavskih mas. Zato je že tudi izdanih več načrtov, ki bi lahko preprečili delavski gibanje, da ne doseže potrebne sile ki bi propadla že objedeno kapitalistično vladanje.

Danes so se že "zgodovinski" sovražniki delavstva ujedini in so že sprejeli nekoliko proti delavskim načrtom, med katerimi se najbolj odlikuje Taft-Hartley-ev načrt, kateri prepoveduje vsakemu delavcu ki ima tisto strašno komunistično misel, da se mu odvzame dnevni zaslužek. To pomeni, da se delavstvu odvzame vse dosedaj pridobljene pravice za katere se je delavstvo borilo celih 90 let. Praksa katere je vpeljana v tem načrtu dokazuje organiziranemu delavstvu, da je proti delavski orožje. Glavni stan kjer se ukvarja s tem planom je sedaj dobil ime, "Glavni stan za razbitje delavskih stavk." In tako je zopet postavljeno veliko poleno pred nogami delovnega ljudstva. Seve, da se ljudstvo lahko iznebi tega polena zlahkoto, ako ga brenje iz pred sebe in nadaljuje svojo pot. Ali tukaj je zopet pred njim tista rudača teroristična slika komunizma, z katerim straši reakcija delovne ljudske mase v teh državah. Vsekakor pa se bo moralo delovno ljudstvo odločiti, kajti shranjeno je še veliko takih načrtov ki niso v skladu s pravicami delovnih mas, posebno pa v odločitvi kakšno vodstvo si naj delavstvo izbere v prihodnosti.

Ali bomo tudi mi ostali strahopetci in nepazljivci kadar pride čas za izbiranje novega vodstva, ali ne želimo tudi mi nekaj novega kar bi nam dalo večjega navdušenja za naše preostalo življenje? Časi se spreminjajo in za eno se mi staramo. Koliko smo pripomogli v boju za dosego delavskih pravic? Na to zadnje vprašanje bi bilo dobro, da tudi mi večkrat pomislimo. J. Šerjak.

Na skupnem sestanku zbranega \$500 za otroke padlih borcev

Toronto, Ont. — V soboto večer 29. februarja se je vršil skupni sestanek, katerega je sklical lokalni Svet Kanadskih Južnih Slovanov. Udeležba je bila zelo povoljna. Na tem sestanku so se prikazovali trije filmi, ki so bili posneti v Jugoslaviji, kar je prisotne zelo zainteresiralo.

Na tem sestanku je govoril član Gl. Odb. S. K. J. S. (Veča) J. Pribanič, kateri je v svojem govoru objasnili potrebe in zaključke, ki so bili osvojeni na glavni seji odbora S. K. J. S. 10. januarja. Obenem je tudi govoril o drugih vprašanjih ki se tičejo našega dela v S. K. J. S. in kako tudi v bodoče nadaljevati naše humanitarno delo in zagotoviti uspešno kampanjo za \$25.000, katere je sedaj v teku in je omenjena svota namenjena za sirote padlih borcev, ki so dali svojo življenja za domovino.

V to svrhu je lokalno Veče v Toronto zaključilo, da bo zbralo 2 tisoč dolarjev. Začetek na tem skupnem sestanku je bil dober. Zbralo se je \$500.80. Na tem sestanku so bili tudi nekateri ki niso prispevali, v to svrhu, a za katere se nadajamo, da bodo to gotovo storili pozneje. Obenem je pa tudi bilo veliko naših prijateljev odsotnih ta večer, kateri so gotovo namenjeni dati svoj delež v ta namen. Oni bodo lahko to storili ob prihodnji priliki na sestanku.

Imena prispevalcev ki so izročili svoj dar ta večer so naslednja:

Po \$50.00: Lokalni Svet Kanadskih Južnih Slovanov.
Po \$10.00: Mirko Markušić, Josip Petric, Josip Dovrtel, L. Troha, družina Brnjak, Ivan Subat, Naimović Stojan, Josip Sučić, G. Markinković, druž. Jakominič, Lj. Dobanović, D. Koras, Mate Barunica, Josip Žic in Ilija Elčić;
Po \$8.00: J. Divjak;
Po \$5.00: M. Šimac, I. Pribanič,

I. Petranović, družina Šerjak, družina Džajić, druž. Pak, druž. P. Ropac, druž. M. Ropac, S. Veselić, druž. Latinič, H. Katunar, S. in K. Bolf, druž. Smrke, N. Ivanišević, B. Stevanov, I. Štimac, F. Serdar, M. Vukelić, K. Paškan, J. Džajić, A. Belobrajdić, P. Miklič, M. Brnčić, Lj. Manula, N. Suša, druž. I.B. Majnarić, I. Kučan, J. Šeme, M. Kolbas, V. Mišić, Jovanović iz Windsorja, M. Grubić, druž. Katunar, druž. T. Radošević, druž. Majnarić, (Mandić), Sam Barjaković, M. Ružić, I. Linardić, M. Medak, Mata Turina;

Po \$4.00: F. Benac in druž. Blažina;

Po \$3.00: L. Košmrl, T. Ružić, F. Rupčić in F. Delost.

Pri vstopu je bilo nabranega \$50.80, posebej nabranega v dvorani, \$22.00. Skupno \$500.80.

Pri koncu se najlepše zahvaljujemo vsem prispevalcem, obenem pa ponovno povdarjamo, da kateri imajo namen prispevati in ki niso bili prisotni tiste večera na sestanku, da izročijo svoje prispevke lokalnemu tajniku J. Petric-u ali pa na drugem sestanku Sveta Kanadskih Južnih Slovanov.

Odbor.

VANCOUVER, B. C.

Svet Kanadskih Južnih Slovanov (Veče) v Vancouverju, priredi svojo prvo letošnjo zabavo v petek 19. marca, v Hrvaškem Domu, pričetek ob 8 uri zvečer. Zabava se bo vršila v spodnjih prostorih.

Vabimo vse Jugoslovane mesta Vancouver in okolice, da nas poseti v velikem številu na tej zabavi, kjer se bo serviral tudi prigrizek in vse kar spada da bo dovolj za vse. Vstopnina je samo 35c.

Zabavni odbor.

Nekoliko o združitvi treh bratskih Zvez

Windsor, Ont. — Kolo zgodovine se vrti z vsakim dnem bolj in bolj. Čas gre naprej in se tudi razmere spreminjajo iz dneva v dan, iz meseca v mesec, iz leta v leto itd. Hočemo ali nečemo priznati, da je tako, ali je tako in nič drugega.

Mi moramo iti s tem časom naprej če hočemo ali ne in če zaostanemo nas čas prehití, a dohiti se ga težko če človek preveč zaostane. Ker je pred nami sedaj zelo važno vprašanje, katero zahteva, da ga pravilno in ob času rešimo sem se namenil napisati nekoliko o tem vprašanju, ker čutim, da je moja dolžnost spregovoriti nekoliko besed.

To vprašanje je združitve treh bratskih Zvez v eno močno organizacijo, namesto treh, kot smo jih imeli dosedaj. Ta veljavna zadeva stoji pred nami že od januarja meseca, a se o tem zelo malo piše v listu. Prepričan sem, da se veliko več govori, kakor piše. Toda potrebno je eno in drugo, to je govoriti in pisati, to pa zaradi tega, da se potem pride do konkretnega in pravičnega zaključka ter bolj konstruktivnega dela in lepših uspehov. Zato smo mi tukaj, zato imamo Zvezo in končno tudi naš list, ki nam je na razpolago, da se v njem razgovorimo in sporazumemo. Naše delo bo šlo tako bolj gladko in hitreje naprej. Zato smo organizirani, ker organizirani lažje in boljše delamo.

Ko so Gl. odbori treh Zvez razglasili, da je prišel čas za združitve so to korak naši člani pozdravili, ter še nadodali, da je bilo to treba že pred par leti storiti, ali to se je največ gledalo iz finančne strani, a ne z strani čimur je združitve v glavnem namenjena. To gledanje stvari je povsem napačno, ker naše Zveze niso bile ustanovljene kot denarni zavodi ali kaj podobnega, pač pa kot kulturno prosvetne ustanove in kot take so vršile svojo vlogo kolosalno. Z ponosom moremo lahko reči, da je ni ustanove v inozemstvu, katere je izpolnila krasnejše svoje dolžnosti, kot so jo izpolnile naše tri bratske Zveze.

Nekateri pravijo, da z odhodom naših najboljših aktivistov, ki so šli v domovino ni moglo več voditi treh Zvez, treh listov in tako dalje. Tudi to ni glavni problem za združenje. Poglejmo samo zadnjo kampanjo lista Edinosti in drugih listov pa se bomo prepričali, da navzlic temu, ker se je vrnilo v letu 1947 okrog 1500 naših aktivistov naša kampanja ni bila toliko slabše izpolnjena kot se je vrnilo aktivistov v domovino. Denarna kvota se je naredila približno, kot prejšnje leto. Torej tudi ta problem ni pravilna razsaja za potrebo združenja.

Pravilna razsaja združenja je v tem, ker so naše Zveze svojo nalogo za katero so bile ustanovljene, izvršile. Tisti problemi radi katerih smo se organizirali niso več pred nami, oziroma so izpolnjeni. Za nadaljevanje našega dela, katero še ni dokončano je pa treba drugačnega načina, ki bo učinkovitejši ako bomo tesno in bratsko združeni. Da se bolj izjasnim naj povem par primerov kaj smo dokončali in zakaj ni več potrebno, da ostane naša organizacija po starem kopitu, kakor se to pravi vsaki preživeli stvari.

Ko je napadel nazi-fašizem svet in seveda tudi našo rojstno domovino, smo se kot rodoljubi organizirali v organizacijo za osvoboditve stare domovine in za pomagane vojninih naporom Kanade, ki je bila tudi v borbi proti krutemu nazi-fašizmu. Da bi to delo temeljitejše opravili, smo se kasneje delili v narodnostne skupine, da se pri našem delu in borbi proti fašizmu, izbiže vsako morebitno nasilniško mišljenje, češ to se nas ne tiče, to je hrvaška, ali srbska stvar ali slovenska ali pa obratno. Tako smo, v bratskem sporazumu seveda, tolkli vsak na svojem sektorju po fašistični golazini in pomagali vojninih naporom Kanade, ter osvojitveni borbi naših narodov, naprimer dokazovali v pravem smislu borbo partizanov, ker je bilo ravno v tem v vojnem času precej zmešnjave, da celo zavezniške vlade Kanade, Amerike in Vel. Britanije niso, ali niso hoteli vedeti, komu pomagati, dali izjavljalemu Mihajloviću, Rupniku i. dr. ali pa resničnim borcem za zavezniško stvar in svobodo jugoslovanskih narodov — partizanom in Titu.

V takem položaju, ker celo zavezniške vlade niso vedele, kdo je prijatelj, in kdo sovražnik, je bilo treba tudi tolmačiti, kaj so partizani in naša organizacija, kaj tudi trije listi so to delali sijajno. To je sedaj jasno, v Jugoslaviji so zmagali partizani, upostavljena je demokratska ljudska vlada. Delati za osvoboditve Jugoslavije že davno ni več potreba, ker je osvobodjena tujeja in domačega sovražnika.

Prikazovati pravilno borbo našega naroda za svoj obstoj ni potrebno več. Dokazovati koliko je Jugoslovanski narod žrtvoval za svobodo, tudi ne bi zadostovalo, ako bi se ne zavedali, da je naš narod ravno vsled teh ogromnih žrtv skoval enotnost in na tej enotnosti zgradil podlago za svojo bodočnost.

Torej ta enotnost naj nam bo kažipot, da bomo tudi mi korakali po enotni poti v boljše bodočnost. To enotnost moramo zgraditi sedaj in narediti korak naprej, ker je čas dozorel za združenje naših treh bratskih Zvez. Korak naprej o pravem času pomeni veliko in sedaj je ta čas tukaj.

Dne 11. januarja se je vršila seja Gl. Odb. Z.K.S., S.K.H. in S.K.S. Dopolodne smo imeli posamezna zasedanja in popoldne vsi trije Gl. odbori skupaj. Glavno vprašanje na dnevnem redu je bilo načrt za bodoče delo in sicer ali se bomo združili in tako bolj združeno delovali ali pa bomo ostali podeljeni v narodnostne skupine in tako delali posamezno vsak na svojem sektorju. Na tej glavni točki smo se sporazumeli vsi Gl. odborniki ter enoglasno zaključili, da je čas za združitve v eno skupno organizacijo. Tako je bila v principu sprejeta glavna odločba za združenje enoglasno in da se da članstvo v diskusijo ali se strinja z zaključki Gl. odbora.

Torej vsakega posameznega odseka je dolžnost, da to stvar podrobno diskusira in poda o tem svoje mnenje. Naši listi so pripravljeni dati na razpolago stolpce, da v njih pišejo odseki ali pa posamezniki, to je vsak kateri ima željo pisati o tem. Pisati se mora seveda objektivno, tako da bo res v korist skupnosti in organizaciji, namreč da bo utrjevalo naše bratstvo in enotnost, ker to je cilj tega koraka.

Moje mišljenje je tole. Z združenjem treh bratskih organizacij naj bi se sedaj pričelo, iz razloga, da bomo imeli tedaj ko se bo vršila konvencija neke po odhodu prve skupine v stari kraj, že nekake iskušnje, kako združene organizacije napredujejo in delujejo. Seje, priredbe in vse organizacijsko

delo naj bi imeli skupno, le članarina naj bi se plačevala tajniku dotične narodnostne organizacije, kateri član pripada. Delegate za na konvencijo, naj bi odseki izvolili že sedaj ali pa pred konvencijo sklicali posamezne seje in na teh volili delegate. Vse ostalo organizacijsko delo naj bi bilo pa že sedaj skupno. Vodstvo take skupne organizacije naj bi sestavljali predsedniki in tajniki odbori treh bratskih odsekov v naselbinah, to seveda kakor bi se sporazumeli na prvi skupni seji.

Bodoča naša organizacija naj bi ostala nam že dobro poznana organizacija, ki je izvršila sijajno delo na polju pomoči bodisi v materialnem ali pa v moralnem oziru napram naši stari domovini — Svet Kanadskih Južnih Slovanov. Ime te organizacije naj bi ostalo nespremenjeno, ker je to ime neveljavno, radi zaslug ki jih je ta organizacija prinesla tekom svojega poslanstva. Mnogo je tudi to vredno, ker so v Svetu Kanadskih Južnih Slovanov priključene tudi druge organizacije poleg treh bratskih Zvez, kar bi ogromno povečalo našo moč in poenostavilo naše delo. Če bi bilo to sprejeto po naselbinah, in mislim, da bo taka rešitev le veselja vsakega resničnega rodoljuba, naj bi vodstvo naših skupnih organizacij tvorile tudi vodilne osebe lokalnih odborov SKJS, z vsemi priključenimi organizacijami, ako bi se strinjali s tem lokalni odbori SKJS. Tako rešitev združenja, bi bila prvič, močna organizacija, ki bi vključevala vse Južne Slované in bi bila izraz naše enotnosti in solidarnosti, drugič bi bili združeni pod imenom, na katerega je lahko ponosen vsak Jugoslovčan ali Jugoslovanka in če hočete tudi vsak Slovan in še mnogo drugih dragocenih vrednosti bi pridobili s tako rešitvijo.

Torej tukaj sem dal svoje mišljenje in par nasvetov, razmišljajte o tem tudi drugi, ker bi želel slišati mišljenje tudi od ostalih odsekov in članstva. Vsi skupaj bomo naredili dobro delo, katerega bo potem potrdila in dopolnila konvencija vseh naših bratskih organizacij.

Gl. predsednik ZKS, J. Miketič.

Kratko poročilo iz redne seje Z. K. S. v Torontu

Na redni seji odseka Zveze Kanadskih Slovencev, ki se je vršila v nedeljo, 7. marca, se je poleg drugih točk, v glavnem razpravljalo o neposrednem združenju treh bratskih organizacij, Zvez; Slovencev, Srbov in Hrvatov.

Po zadnjem poročilu in zaključkih treh glavnih izvršnih odborov treh bratskih Zvez, da se organizacije, oziroma odseki po naselbinah, ako se članstvo strinja in odobri zaključek treh Gl. Izvrš. Odb. za združenje treh organizacij se pred konvencijo, je naš odsek v Torontu enoglasno sprejel ta odlok treh Gl. Izvrš. odborov.

Članstvo našega odseka pozdravlja ta korak in je prepričano, da je prišel čas za združenje treh bratskih organizacij, katere se naj združijo v eno samo veliko organizacijo vseh Južnih Slovanov. Z tako veliko organizacijo bomo veliko več koristili tujakšnim priseljencem in obenem tudi tukaj rojenemu Kanadskemu narodu v obrambo demokracije, katero dnevno histrično poskušajo iskorističevalci delovnega ljudstva uničiti in zanesi medsebojno sovražstvo med delavske mase v Kanadi.

Ta zaključek treh Gl. odborov, bo do prihodnje konvencije ki se ima vršiti takoj po odhodu četrte grupe, tudi pospešil delo in napra-

vil pravilen teren bližajočim se konvencijam. Med tem časom se tako rekoč lahko prihrani veliko dragocenega časa za priprave skupne organizacije in reši veliko potrebnih razprav ki so v vezi z združenjem treh organizacij.

Naša nada je, da bodo naše redne seje veliko bolj obiskane in v večjem številu članstva bolj konkretno reševala naše prosvetno-kulturno delovanje, končno pa privleče v naše vrste ostale priseljence, kateri niso do sedaj pospešili veliko pažnje našemu prosvetno-kulturnemu gibanju.

Taka velika organizacija bo nas tudi utrdila do popolnega bratstva Južnih Slovanov, kjer se bo tudi slišal naš glas med ostalimi narodi v Kanadi, ki se tudi udeležujejo na prosvetno-kulturnem polju za razvijanje večjega sporazuma in resničnega trajnega miru.

Do konvencije ni daleč in radi tega upamo, da bodo tudi ostali odseki v naši naselbini odobrili zaključek treh Gl. izvrš. odborov in kakor tudi po drugih naselbinah pospešili delo za skupne redne seje treh bratskih odsekov, na katerih se bodo prišala priporočila za prihodnjo skupno konvencijo treh bratskih organizacij.

Za odsek Z. K. S.

J. Divjak, taj.

Pismo iz Bele Krajine

NA SINJEM VRHU BODO GRADILI ZADRUŽNI DOM

Sinji vrh, Bela Krajina: — Dne 3. februarja t. l. smo imeli na Sinjem vrhu ustanovni občni zbor zveze demobiliziranih borcev NOV in POJ ter izvolili sledeči odbor:

Predsednik. Fortun Jože, Dalmelj. Namestnik: Horvat Peter, Daljne Njive. Tajnik: Šnelar Ivan, Sinji vrh. Blagajnik: Ivan Hrib in odborniki: Štefanič Stanko, Špeharji.

Obezvali smo se, da bomo opravili s prostovoljnimi delom 3.500 delovnih ur v svrhu gradnje zadružnega doma, ki se bo gradil še letos na Sinjem vrhu.

Z zanimanjem smo čitali v Edinosti, kar je gov. V. M. Šnelar iz

Clevelanda pisal, kako znajo posvečene glave hitro in brez napora obogatiti v ZDA. Njemu je še gotovo znano, ker je bil tudi sam priča enakega primera v naši fari, ko je Jerič tožil svoje ovčice za več milijonov. Zato se ni treba nič čuditi, da se taki lepi vzgledi prenesejo preko oceana.

Vsi demobilizirani borci KLO Sinji vrh pošiljamo borbene pozdrave vsem napredno mislečim Slovincem v Kanadi in ZDA, tajnik združenja pa prosi brata M. V. Šnelerja, da se še večkrat oglasi iz Clevelanda.

S Titom v boljše bodočnost!

Fortun Jože.

Vesti iz tržaškega ozemlja in Primorske

SPOMENICA DEMOKRATIČNEGA TRSTA VARNOSTNEMU SVETU

Ljubljana: — Dne 25. februarja je bil v Trstu glavni svet Slovensko-Italijanske antifašistične unije za Tržaško ozemlje. Politični tajnik Izvršnega odbora SIAU Branko Babič je v svojih izjavah razkrinjal poveljnika na anglo-ameriškem področju tržaškega ozemlja generala Ayreja, ki je v svojem poročilu Varnostnemu svetu Organizacije Združenih Narodov enostavno delil prebivalstvo Tržaškega ozemlja na Italijane in "slovensko-komunistični del prebivalstva".

Namen generala Ayreja je bil, zakriti ogromne množice Italijanov, ki predstavljajo dejansko večino v demokratičnem gibanju slovensko-italijanske anti-fašistične unije. S takšnim prikazovanjem bi general Ayrej rad ustvaril videz, da je med obema tema skupinama takšno sovražstvo, da sta zaradi tega ogrožena red in mir na tem področju ter da je radi tega neogibno potrebna navzočnost anglo-ameriških čet na tem ozemlju. Demokratično ljudstvo Trsta terja imenovanje guvernerja. V Trstu je na vidiku zaostritev politične borbe. Zaradi tega je br. Babič opozarjal na potrebo največje odločnosti demokratičnih množic. Težko borbo tržaškega demokratičnega ljudstva je treba na vsak način povezati z borbo svetovnih demokratičnih sil proti imperijalizmu. Le takšna odločna borba bo lahko preprečila vse načrte anglo-ameriških imperijalizma, da bi v Trstu ustvarili svoje vojaško oporišče na prvi borbeni črti morebitnega bodočega vojnega konflikta.

Zatem je bila sprejeta spomenica, ki jo naslavlja Glavni svet slovensko-italijanske antifašistične unije na Varnostni svet Organizacije Združenih Narodov in ki v njej razkriva delovanje anglo-ameriške zasedbene vojaške uprave najprej na področju cone "A" Julijske Krajine in nato v coni "A" Tržaškega ozemlja od začetka danes. Besedilo spomenice so priklučene številne priloge s konkretnimi dokazili glede vsega, kar se navaja v spomenici. Tudi je Glavni svet poslal s svojega prvega sestanka svoj solidarnostni pozdrav vsemu delavnemu ljudstvu Trsta in okolice. Končno je bila izražena zahteva, da se sklene tr-

ZMEROM NOVE ŠIKANE

Opazja se zadnji čas ponavljanje samovoljnih primerov postopanja civilne policije na področju Tržaškega ozemlja, ki je sprožila val novih šikan v nabrežinskem okraju. Organi te policije ustavljajo ljudi na cesti, jih legitimirajo, vdirajo v stanovanja, delajo preiskave itd. Zaradi tega so poslale vse demokratične organizacije na tem ozemlju protestno pismo poveljstvu vojaške uprave. Aretirane tovaršije je morala policija na zahtevo ljudstva izpustiti. Ni pa s tem rešeno vprašanje, kdaj bo poveljstvo poklicalo na odgovornost policijske organe zaradi njihovega krivičnega in neutemeljenega ravnanja. Videti je, da se je civilna policija sprila dogovork v Nabrežini, streljanju pri Sv. Jakobu, preiskavi v Sesljanu itd. pretvorila v organ za zatiranje demokratičnega delovanja ter za obrambo raznih reakcionarnih, fašističnih in neofašističnih političnih struj, ki z vsem svojim delovanjem nasprotujejo pravim koristim Tržaškega ozemlja ter njegovega prebivalstva.

POGAJANJA ZA TRGOVSKI SPORAZUM MED TRŽAŠKIM OZEMLJEM IN JUGOSLAVIJO

Živo zanimanje se opaža za potek pogajanj med Tržaškim ozemljem in Jugoslavijo. Upati je, da bodo pogajanja zaključena s takim sporazumom, ki si ga želi vse tržaško prebivalstvo. Gre za važne reči: Treba je izbrabiti vse velike možnosti obsežne izmenjave dobrin med Trstom in njegovim najbližjim zaledjem, to je v obojestransko korist. Povsem je umljivo, če velika večina tržačanov, ki jim je gospodarski napredek Tržaškega ozemlja resnično pri srcu, želi vedeti, kako potekajo ta pogajanja, kje so ovire in zakaj so te ovire. Jugoslavija lahko dobavlja Trstu večje količine raznih vrst blaga. Predvsem prihaja v poštev možnost še večje zapolnitve tržaških rafinerij in tržaških pristaniških delavcev. Tudi bi se jugoslovanske ladje, ki bi pripeljale v Trst surovine, lahko vračale z natovorjenim prekomorskim blagom, ki bi šlo v Jugoslavijo preko Trsta.

Zaradi tega ne bo tržaško ljudstvo nikdar dovolilo, da bi se mešal v ta pogajanja kakšen "comski svet", ki o njem dobro vemo, da bi mu bil najljubši pogin Trsta. Budnost tržaških množic bo preprečila njihove skrivne namere, ki bi prinisale Trstu ogromno škodo in nedvomno propast.

ŠE NEKAJ O TEM IN ONEM

Tržaški grafiki so stavkali. Končno je bil podpisan sporazum med grafiki in delodajalci, ki znatno izboljšuje položaj stavcev.

Val mraza je zajel tudi Goriško.

Na goriškem trgu so se občutno začutile posledice vremenske izpremembe. Iz okolice je prišlo mnogo manj pridelkov na trg, vsled tega so cene tem pridelkom narasle. Zelo drag je med drugim fižol, ki

ga prodajajo po 240 do 320 lir za kg.

V prostorih mehanične delavnice v ulici Coroneo v Trstu so odkrili večjo množino vojaškega materiala, katerega vrednost cenijo na več milijonov. V zvezi s tem so bili aretirani vsi trije lastniki mehanične delavnice.

Okrog pol milijona lir škode ima 42 letni Oskar Petelli iz ulice Caltullo št. 10 v Trstu, ker so mu neizsledeni zlikovci odnesli več oblek, perila in druge predmete.

V Kopru je gostoval pri slovenskem prosvetnem društvu "Oton Zupančič" moški pevski zbor šentjakobskega prosvetnega društva "Ivan Cankar". Koncert je žel obilno priznanje navzočega ljudstva.

Gospodarske zanimivosti iz Jugoslavije

Pospeševanje kmetijstva v Liki.

Nedavno so v Liki ustanovili doslej neznano vrsto kmetijskega državnega posestva. Lani poleti so sklenili zgraditi v Ljubovem ovčarsko postajo. Ljubovo je na planoti med Gospičem in Korenico v nadmorski višini 630 m. Tam se razprostirajo veliki planinski pašniki. Ovčarska postaja ima zdaj 1000 ovac, sčasoma se bo pa število povečalo na 10.000 ovac. Posestvo obsega velika zemljišča v več krajih. Letos bodo začeli zemljo izboljševati z apnenjem ter drugimi umetnimi gnojili. Tako bodo spremenili velike površine do sedaj nerodovitne zemlje v rodovita zemljišča, primerna ne le za pašnike, temveč tudi njive.

Nov rudnik zasavskega premogovnega bazena v Moravčah. Strokovnjaki direkcije zasavskega premogovnega bazena so več mesecev sistematično raziskovali premogovna ležišča v Moravski kotlini severozapadno od Litijske, kjer so velika ležišča kakovostnega premoga. Raziskovalna in vrtna dela je vodil inž. Burgeri. Dosedanja vrtnja so pokazala zadovoljive rezultate. Zato bodo že sredi letošnjega leta začeli iskati raziskovalno premogovna ležišča v novem rudniku Moravčah, ki bo četrti in najbolj zapadni rudnik zasavskega premogovnega bazena. V zvezi z otvoritvijo tega rudnika izdelujejo sedaj načrte za gradnjo velike žičnice, ki bo omogočila prevoz premoga do železni-

ške postaje v Domžale.

Električna industrija v Jugoslaviji. V največjem jugoslovanskem električnem podjetju za električno industrijo "Rade Konca" v Zagrebu so lansko leto začeli izdelovati električne motorje, transformatorje, telefone in izolacijski material. Ta tovarna gradi največji generator v državi, ki je namenjen električni hidroelektrični centrali v Mariboru. Lansko leto je ta tovarna izdelala prvi jugoslovanski model transformatorja. Letos bodo pa pričeli z njihovo serijsko proizvodnjo (na tekočem traku). Začeli so tudi s serijsko proizvodnjo novih posebnih elektromotorjev za tekstilne tovarne in za rudnike. Telefonske aparate izdelujejo z jugoslovanskimi surovinami. Ta tovarna izdeluje v Jugoslaviji prvkrat kotle in umetne inkubatorje.

Reakcionarne špekulacije celovške 'Mohorjeve družbe'

(Iz 2 strani)

pisma itd. razdeljene in raztrešene — jaz sem, kakor bi rekel, "večni Zid". "Še prav dobro vemo, kako vestno je izvrševal povelja "Heimatbunda" bivši rajhovski škof dr. Hefter in pomagal pri pomembnem Slovenske Koroške. Tudi sedanji celovski škof je že ob več priložnostih pokazal svoje, koruškim Slovincem naklonjeno stališče. Slovenski izseljenci ne bodo nikdar pozabili, da je celovski škof 15. aprila 1946 odklonil mašo za slovenske žrtve nacizma; koroški Slovenci ne bomo nikdar pozabili, da je celovski škof 10. oktobra 1947, to je na dan, ko veliko-nemški šovinisti praznujejo zažuganje koroških Slovincem, pri Gospe Sveti bral slavnostno pontifikalno mašo in v svojem govoru slavil fašistične vojake, ki so padli kot žrtve "za domovino in katerih umiranje je imelo velik pomen". To so dejstva, ki globoko žalijo čustva vsakega koroškega Slovence. Isti dan, 10. oktobra 1947, je bila v Celovcu na hotelu Trabesinger, ki je prav tako last Mohorjeve družbe in vsega slovenskega ljudstva, kot v zasmeh izobesena tuja zastava. Tako razpolaganje, upravljanje in zlorabljanje narodne imovine je skrajno žaljivo in v času, ko se naše ljudstvo vztrajno bori in doprinese težke žrtve za svojo svobodo, znak čisto javne izdaje.

MONTREAL, QUE.

V nedeljo 14. marca, točno ob 2. uri popoldne se bo vršil koncert, katerega prireajo jugoslovanske žene, to je, proslavitev ženskega dne, v Carpenter Dvorani, na 3560 St. Lawrence Blvd. Na koncertu bodo igralci in pevci oddali veliko lepih komadov v godbi in petju.

Vabljeni so vsi Jugoslovani mesta Montreal in okolice na čim večjo udeležbo in obenem pripeljejo tudi svoje prijatelje na ta veliki koncert jugoslovanskih žensk.

Za ženski komitet,
Milica Crnčić.
TORONTO, ONT.

Klub Delavske Progressivne Partije bo imel svojo plesno zabavo v Makedonski Dvorani na 386 Ontario St. dne 13. marca ob 8. uri zvečer.

Vljudno vabimo ves naš narod na to plesno zabavo, a prav gotovo se pričakuje, da se bodo zabave udeležili vsi člani in članice.

Seja istega kluba se bo vršila v petek 12. marca ob 8. uri zvečer istotako na 386 Ontario St. Po izvršeni seji, katere bo zelo kratka bo predaval o političnih vprašanjih tov. Jovan Djajić.

Hamilton, Ont.

Lokalni Svet Kanadskih Južnih Slovanov v Hamiltonu želi naš narod opozoriti na sledeče: — Vsi oni kateri so se oddolžili potovati s prvo skupino v domovino, a se še niso registrirali pri Lokalnem SKJS, naj to store v bližnji bodočnosti, ker se bo registracija kmalu zaključila.

Lokalni odbor registrira vsaki turek, petek in nedeljo od 7. do 8. ure zvečer.

Redne seje povratnikov se bodo

VELIKI MLADINSKI KONCERT

Bo priredila v Toronti mladinska federacija Kanadske Južno-Slovenske mladine v nedeljo 14. marca ob 2. uri popoldne v Ukrajinskem domu, 300 Bathurst St., Toronto.

Štirje odseki mladinske federacije bodo sodelovali v koncertu — 2 iz Toronte, 1 iz Wellanda in 1. iz Hamiltona.

Na tem koncertu bo govoril — Bob Rošulov — delegat naše mladine, kateri je bil v Pragi na mladinskem Festivalu. Rošulov se je povrnil iz Jugoslavije zadnji teden.

Mokri članek

KAJ IN KJE PIJEMO V SLOVENIJI?

Piše: JANEZ KAVČIČ

Prebiram. Vaše ameriške liste ter vidim, da Vas kar dobro obveščajo o naših naporih, da bi našo zaostalo državo dvignili na raven visoko civilizirane in industrializirane dežele, da ne bi bila več takšna, kakor je bila takrat, ko ste bili prisiljeni, da jo zapustite, ker ni imela kruha za vas in bolj malo in bolj slabega za večino onih, ki so bili prisiljeni ostati doma. Kar vidim vas pri čitanju, kaj si mislite, kako zmanjuate ali pa pritrjujete z glavo: "Ti naši 'starokrajci' so pa postali kamplejci s tem svojim petletnim planom. Delajo kot obsedeni. Da bi se jim le posrečilo! Seveda jim manjka še praksa in dosti strokovnih moči. No, well, na pravi poti so pa le! Manjka pa jim seveda še dosti, da bi dosegli Američane v gradnji avtomobilskih cest, avtomobilov, raznih električnih naprav za stanovanja, buldožerjev, in tolikih in tolikih čudes moderne tehnike."

ZDA — SLOVENIJA 1:3 ZA SLOVENIJO

Zategadelj pa vam danes ne bom pisal, kaj smo delali preteklo leto in kaj smo že napravili v prvih dveh mesecih tega leta. Pač pa hočem vzbuditi v vas malo zavesti v onih stvareh, kjer smo pred vami. Kar nekoliko smilite se mi, ko čitam, kako se sicer lepo prevažate v vaši "cari" križem kram iz ene države ZDA v drugo, pa obiskujete razne prijatelje in popijete po kakšno "dobro" kapljico. Pa tudi sami, si nekateri od vas kupijo grozdje in napravijo vino. Upam si trditi, da tisto vino, ki ga tu pa tam srknete, ni slabo, še kar dobro in zdravo. Da, bi se pa upal meriti z nami, oh, no, dragi moji ameriški rojaki, z našimi vini, to pa že ne.

Že takrat, ko ste pred tolikimi leti odšli, niso bila naša vina od muh. Pa smo, vsaj kar se vinogradništva in kletarstva, od takrat precej napredovali. Po osvoboditvi pa smo postavili takšne temelje, da že delamo ogromne korake naprej.

NIČ VEČ NI VINOGRADNIŠKIH VELEPOSESTEV

Predvsem smo pometli z vsemi tistimi Švabi v Slovenskih Gorah na Štajerskem, ki so imeli najlepše vinograde okoli Ptuj, Ljutomer, Maribor, Radgona in drugod. Dalje je bila razlašena vsa ona vinogradniška veleposestniška zemlja, katere njeni lastniki niso mogli obdelovati, temveč so se mučili na njej stotine in stotine revnih viničarskih družin. Odvezli smo to zemljo in jo dali v skupno obdelovanje viničarjem, ustanovili vse polno vinogradniških združenj, odpravili smo vse zasebne vinske trgovine na veliko, ki so vina prodajale in "pančale" naša dobra vina. Trgovina na debelo z vini je zdaj vsa v rokah zadrug. Tako prodajajo krasna vina ormožka, ljutomerska in mariborska zadruga, dalje vipavska, nekoliko zastaja za njimi "Vino-dd", ki ima sedež v Ljubljani. Zato tisti, ki imamo nosove ožarjene z lahko rdečkasto zarjo, najprej skrbno pogledamo butliko, ako je iz štajerskih zadrug. Nadaljnji naši koraki bodo usmerjeni na to, da bo vse te male, neštete parcele vinogradnikov po Halozah, ki jih posamezni vinogradniki s težavo in premalo strokovno obdelujejo, obdelani s stroji, skupno in da bodo nove vsajene trte same žlahtne sorte. Moderne vinske kleti pa smo že začeli graditi v vseh vinogradskih krajih, da se ne bi vino ko do sedaj kvarilo v malih, plitvih kmečkih kletih. Po osvoboditvi smo tudi pohiteli z odpiranjem bivših nižjih in srednjih šol ter dodali še vse polno novih. V Ljubljani pa smo na novo ustanovili agrarno (kmetijsko) fakulteto.

BORBA MED LITRI IN BUTILKAMI

Pijemo ga v zasebnih gostilnah, v zadrugah, krajevnih in okrajnih, v mestnih gostilnah, v železnih restavracijah "žegobah", ki niso več v rokah zasebnih restavraterev

temveč jih upravlja železniška uprava, in kdor več in boljše dela ter dobiva zato več evnika pod palec v finejših gostilnah in restavracijah turistične uprave, ki skrbijo za turistične hotele in restavracije. Ko ste bili še doma, ste ga pili še iz četrtskih, pol-litrskih in liter-skih odprtih steklenic in kar Vas je bilo mladih gadov, iz trebušastih "štefanov". Zdaj pa polnijo za druge že velik del svojega vina v butilke, tiste vitke z dolgimi vratovi. Razdelili smo se v dve fronti: eni napadajo odprte litrske steklenice, drugi pa se spuščajo v moko borbo z butilkami.

Prav posebno dobra, visokokvalitetna vina pa izvažajo našinski v leobrat "Slovenija-Vino" v inozemstvo: v Švico, Češko, Sovjetsko zvezo in v razne druge inozemske države, da dobimo v zameno za njih opremo za naše zadržne veleketi, stroje za naše nove tovarne, surovine (bombaž, volno itd.) za stroje naših tekstilnih in kemičnih tovarn.

POSTENA CENA VINO-GRADNIKOM

Kje so tisti težki časi za naše vinogradnike, ko je bilo fino po 4, 6, — 8 dinarjev, ko vina sploh niso mogli prodati, ko niso mogli z izkupičkom za vino poplačati niti nakupa modre galice (vitriola), žvepla, umetnih gnojil in drugih stvari potrebnih za pridelavo vina? Dalmatinsko vino ne konkurira več slovenskemu vinu, ker ga vsak kmet z lahkoto in po dobri ceni prodaja. Še premalo ga je, tako dobro je organizirala naša ljudska oblast izvoz vina v inozemstvo. Problem prodaje vina, ki je bil v stari Jugoslaviji nerešljiv, je popolnoma rešen. Po 30 in še več dinarjev stane liter vina gostilničarja pri kmetu.

Sleherni dober pivec pri nas že pozna sedaj vse one žlahtne sorte, ki jih vedno bolj vpljujejo naše zadruga. Ali naj jih vam naštejemo vse one vrste, ki vam napolnijo s svojim buketom usta in s svojo aromo nosnice in celo sobo: Muškati, muškati-hamburg, dišeči traminec, muškati othonel, muškati savignon, renski lizling, traminec, rulandec, beli burgundec, šipon, bela razling, zeleni silvanec, bela klevna, modri burgundec, modra frankinja, briška rebula, kraški teran, vipavski zelen (verduc), vipavski in briška malvazija in tolike druge prijazne vinske žlahte.

SLOVENSKA TRTA RASTE IZ VULKANIČNEGA KAMENJA

Kakor znajo povedati naši vinski strokovnjaki, enologi, rastejo vsa naša plemenita štajerska in dolenska vina na vulkaničnih tleh, ki se raztezajo od skrajnega konca severovzhodne Slovenije, od Radgona in Rogaske Slatine tja do kočevskega Roga. Na tem ozemlju izvira vse polno zdravih vrelcev iz tega vulkaničnega kamena v Slatini-Radenci, v Rogaski Slatini, v Dobrni, v Laških Toplicah, v Cateških Toplicah, v Šmarjeti in Dolenjskih Toplicah. Nekateri si zdravijo v njih svoje revmatizme, srčne in druge bolezni, mi pa kar nas je vinske bratovščine in te je precejšen odstotek pri nas Slovincih, pa le mešamo radensko ali rogaško kisló vodo z vinom, seveda le bolj malo, radi lepšega. Ni vraga, če brizgajo iz te zemlje takšni zdravilni vrelci, da ne bi bilo vino trt, ki rastejo na teh istih tleh, polno harmonije v okusu in aromi.

Nekaj drugega so pa vinogradi v ravnokar osvobojeni Primorski, kjer raste teran na krvavo-rdeči kraški zemlji ali pa v Brdih zadaj za Gorico in v vipavski dolini, kjer vplivata na kakovost vin južno morská klima in pa toplo vroče sonce.

O RAZNIH KISLINAH

Mislím, da sem se z naševanjem naših raznih sort že dosti postavil pred vami da in se ne boste ustrašili, ko vam zdrdam še razne vinske okoliše, kjer rastejo te razne sorte in kjer imajo, od okoliša do okoliša svoje posebne lastnosti v okusu, stopnji alkohola, buketu, aromi, barvi itd. Imamo izrazita

vina Lutomerskega okoliša, radgonskega okoliša, ormoškega, ha-loškega, mariborskega, pekrčana, ritoznojčana, bizeljčana, konjičana, metliškega okoliša, kraškega terana, vipavske doline, goriških brd in sladkogorsko-drameljskega okoliša. V vsakem okolišu so tudi potrebne vinske kisline (vinska, jabolčna, mlečna, traminska), različne, med seboj pomešane različne stopnje sladkorja in alkohola, količine glicerina itd. Značilno za vsa slovenska vina pa je izrazita harmoničnost vin, to je razmerje med alkoholom, kislino, preostalim ali prevrtim sladkorjem, glicerinom ter ostalimi snovini je redno v pravilnem razmerju, kar daje slovenskim vinom naštetih okolišev poseben fin okus in vzbuja v pivcu občutke zadovoljnosti in prijetnosti. Je ravno ta harmoničnost, ki manjka n. pr. kalifornijskim in drugim ameriškim vinom, pa čeravno ste presadili iste sorte iz Evrope kot uspevajo pri nas.

LJUTOMERČAN JE UDARNIK

Pred vsemi vini vodi seveda ljutomerčan, ki zori na gričevju med Ljutomerom in Jeruzalemom (tisti seveda na štajerskem in ne v krvavi Palestini). Ljutomerčan ima zelo visok odstotek alkohola in nikakor ne gre se preveč šaliti z njim. Vse razne vinske sestavine so komponirane pri njem v čudoviti harmoniji, zraven pa je prav bogato njegovi aromatični in buketni glasovi. Ne bi kazalo, da bi na pr. pili ljutomerčana nekje v Texasu, Louisiani in sploh južnih državah, temveč je vino za sever, za Kanado, pri nas za Češko, ker vsebuje visoke kalorične vrednosti, kar se reče po naše, da ti postanejo že po prvih kozarcih ušesa vroča, kakor pri prašču, ki ima rdečico. Ljutomerčana odlikujejo visoki odstotek alkohola (bratci moji, tja do 17%) od 0.5% do 3% sladkorja, visok odstotek glicerina.

Ritoznojčan (nikar se ne smejte, ker ima res pomembno ime), je ravno na nasprotnem koncu štajerske, okrog Slovenske Bistrice. Ni na prvem mestu, pa kar tesno dohaja ljutomerčana. V nekaterih lastnostih ga celo prekaša. Je izredno harmonično vino, nežno in fino za prave vinske sladkušce. Ne veš kaj bi pri njem bolj hvalil ali aromo ali cvetico (buke). Gotovo niste po tolikih letih še pozabili pekrčana, ki pokriva s svojimi vinogradi vnožejo Pohorja na desnem bregu Drave, pa radgonska vina, sosedje ljutomerčana, pa halozana, ki je nekoliko manj nevarna. Ormož ima skoraj ista vina kakor ljutomerčan: kdor ni prav podkovan v glavi, pije nekoliko lažjega bizeljčana, ki je posebno dober poleti, ko pritiska vročina in moraš bežati od močnega ljutomerčana. Težko se je odločiti, katero izmed teh vin je boljše; vsakdo mora pač zbirati po svojem okusu, več ali manj kisline cvetice in arome.

V vrsto slovenskih vin se je vključil kraški teran, poln mlečne kisline, ki ne pušča za seboj glavobola, pa če si še toliko kozarec zvrnil. Alkoholno stopnjo doseže sicer le okoli 11%, je pa zato vino za rekonvalence, za ljudi s slabim želodcem. Pravo zdravilo. Še vedno ga prodajamo dosti v Trstu, kjer poštena gostilna ne sme biti brez terana. Kdor se navadi terana, mu druga vina ne dišijo.

"VIPAVEC" V BORBI S FAŠIZMOM

Ko so prišli po prvi svetovni vojni Italijani v naše kraje, so takoj za karabinerji in financarji, iskali svoja gnezda razne vinske veljtrgovine. Pritisnili je strašna konkurenca vseh množičnih italijanskih vin in cena vipavcu in bricu je padala in padala. Črna mizerija se je veselila v vse primorske vinogradniške kraje. Italijanska fašistična vlada pa je hotela postaviti še križ na grob slovenskega primorskega vinogradništva in izdala odlok, da se ne smejo prodajati vina izpod 9% alkohola.

(Nadaljevanje prihodnjic)

IZPRAVEK

V poročilu prispevateljev v kampanji za list Edinost iz Kirkland Lake je bilo pomotoma poročano in sicer v 251 št. Edinosti od 11. februarja na 3. strani, tretjem stolpcu spodaj pod naslovom "Na nabiralne pole so prispevali", da je J. Kordiš prispeval \$1.00, kar ni pravilno. Pravilno je, da je prispeval \$2.00.

V istem poročilu je bilo izpuščeno tudi ime Alojz Lesar, ki je prispeval \$2.00. Prizade se prosí, da oprostite to neljubu pomoto, ostalim pa vzamejo to na znanje. Ured.

PESEM GORA

MIŠKO KRANJEC

"Pustili te bodo. Od tam te bodo poklicali."

Kimal je sicer, a nekam nedoločeno, zdelo se je, da nekaj globoko premišlja, dokler ni rekel:

"Če naj resnico povem, najrajši bi ostal kar tu, ako bi le ti hotela. Če bo kmalu konec vojne, bo doma treba mnogo delati. Vse je izropano, vse porušeno. In tako lepo je pri nas . . . se ti ne zdi?"

"Lepo je," je prikimala.

"Da lepo," je dejal prepričujoče in vzhicheno. "Nikjer ni več tako lepo. Ko bo konec vojne, se bom vrnil na naš dom. Imeli bomo novo hišo, mnogo lepšo od stare. Videla boš naše gore . . . Ne, nikjer ni več tako lepo."

"Domovina je povsod lepa," je odvrnila in ga popravila.

Mislil je, nato pritrdil.

"Da, domovina je povsod enako lepa. Ampak dom je središče domovine, dom, kjer si tako trdno privezan. Kamor koli greš, se vrtiš samo okoli njega. — Ali boš prišla k nam? Boš hotela?"

"Prišla bom," je obljubila.

Bil je srečen, vendar je ostal nad vse resen. Spomnil se je nekdanjih dni in je dejal:

"Ali se spominjaš, ko sem rekel dedu Maticu: v gore pojdem in jo privedem na Jame? Glej, šel sem v gore in sem te naposled le našel in na Jame pojdeva, Tina . . . In ko bo že vsega konec, te bom povedel na Mrtno Goro, ki je zdaj Maksovo kraljestvo. Od tam ti bom razkazal ves svet, ki bo najin. Pokazal ti bom svoje kraljestvo, v katerem boš vladala vekomaj. . . ."

Brodil je po svojem kratkem življenju, trgjal iz njega zdaj večje podobe, zdaj posamezne stavke, ki niso imeli z ničemer in nikomer zveze. Toda vrtelo se je vse okrog Tince, Maksa in Jam. In spet je brodil po svojih kurirskih poteh. Klical je svoj "Stoj: Kdo tam?" pri čemer je skušal vselej vstati, a ker ga je Maks držal, je samo mahal z rokami. Potem se je spet zagledal v Maksa.

"Maks, Maks! Ti moraš priti k nam!" je rotil svojega strica. "Moraš! Domovina v gorah te kliče! Vsi so jo slišali, vsi so prišli k njej, samo ti še nisi, samo ti si utvarjaš svoje kraljestvo."

Tri dni kasneje se je po dolgih blodnjah, a še ves čas omočeni, le predramil. Zagledal se je nad seboj v obraz, katerega je ves čas čutil, a ga ni mogel odgonetiti. Gledal je nekaj časa in se prvi trenutek ni zavedal kje je. Zdelo se mu je, da je hodil dolgo, strašno dolgo pot, katere pa se zdaj niti malo ne spominja. Ve samo, da je nekje na tej poti ostal in se predramil. Gledal je obraz nad seboj, ki se mu je zdel tako čudno znan, gledal je lesen strop nad seboj, ki je visel tako nizko, lesen strop iz rjavih neoglahenih desk; gledal je lesene stene, kjer so viseli nahrbtniki in puške. Okoli njega je bil somrak, iz katerega so izstopale samo posameznosti, vse drugo je pa tonilo v brezkraini daljavi. In prav iz te daljave je slišal rahlo govorjenje, a poleg tega še, da je nekdo pel nekam otožno pesem: . . . "vsi mladi fantje in moške, branite domovino. . . ."

Besedilo, ki je bilo vzpodbudno, napev pa je v dvo-glasnem petju nekam žalostno polnil barako. Drejcu se je zahotelo, da bi tudi sam pripeval, a njegova usta so bila suha, gobava, z grenkim okusom pelina.

A samo za trenutek ga je premotila pesem, da ji ni sledil. Samo za trenutek ga je premotilo neko govorjenje v bližini, nato pa se je spet zagledal v obraz nad seboj, ker ga je mučila radovednost, kje je in kdaj je že bil videl ta obraz. Ali ni to obraz iz nekdanjih let? Ali se ne smeהל tako, kakor se mu je že nekoč nekdo nasmihal? Ali njegove ustnice ne šepetajo nekaj? Kaj že? Ali ne to le: — Ko boš dorasel, ji bo Tina ime in na Slapeh bo doma. . . Ne ne, to ni obraz deda Matica pred čebelnjakom, dasi mu je zelo podoben, obraz nekoga drugega je.

"Maks?" je naposled zašepetal Drejc.

Ko je onemu na obraz priplaval nasmeh, ko se je njegova roka dotaknila Drejčeve, je Drejc vedel, da je to njegov stric.

"Kakšen dan je zdaj?" je vprašal Drejc.

"Dan? Sobota. A zakaj je to tako pomembno?"

"Sobota?" je pomislil Drejc. "Včeraj bi spet moral na kurirsko pot. Pa nisem bil. . . ."

"No, je menil Maks," to te vendar ne sme vznemirjati."

"Ko pa tja ne zna nihče prave poti."

"Jo zna vendar Maks," je odvrnil Maks.

Drejc je gledal Maksa, naposled pa dejal: "Ti si bil?" Ko Maks sploh ni odgovoril, je Drejc nadaljeval. "Lepo od tebe, Maks, res. . . nisem mislil, da boš sam to opravil." In Drejc si ni mogel kaj, da mu ne bi stisnil roke. "Samo da si se konec koncev predramil," je rekel Maks in hotel preokreniti pogovor. "Vse bo dobro. Da le nimaš vročine in da ne boš več bledele. . . ."

"Ali sem mnogo govoril med boleznijo?"

"Da," se je nasmehnil Maks, "mного si imel povedati."

"Ali si bil ves čas tu?" Maks je prikimal. "Kaj pa sem govoril," je Drejc dalje vprašal in mu je bilo neprijetno.

"Vse mogoče in nemogoče," je odvrnil Maks. "No, zato se ne meni bil si bolan, vesel bodi, da si le premagal bolezen. Zdaj bo počasi spet vse dobro. Ko si malo odpočiješ, pojdeš spet na svojo pot."

Toda Drejc je mislil nekaj drugega in je naposled vprašal:

"Ali sem govoril tudi o Tinci?"

"Ne o njej, z njo si govoril," je odvrnil Maks. "Bila sta na Jamah in na Slapeh. In bila sta v davnih, otroških časih. Po gorah si hodil in iskal kraljico gora. . . ."

Drejc je močno zardel. Ves čas ga je obhajalo, da bi vprašal Maksa, če ni bila tu Tina. Še vedno mu je lebdela pred očmi. In ni mogel drugače, kakor da je naposled res vprašal, ko se Maks ni in ni hotel tega dotakniti:

(Dalje prihodnjic)